

Razlike u stavovima studenata Sestrinstva o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti

Lesjak, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:418915>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-24**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za zdravstvene studije

Preddiplomski sveučilišni studij Sestrinstva

Lucija Lesjak

**RAZLIKE U STAVOVIMA STUDENATA
SESTRINSTVA
O CIJEPLJENJU PROTIV COVID-19 BOLESTI**

Završni rad

Zadar, srpanj 2022.

Sveučilište u Zadru
Odjel za zdravstvene studije
Preddiplomski sveučilišni studij Sestrinstva

RAZLIKE U STAVOVIMA STUDENATA SESTRINSTVA
O CIJEPLJENJU PROTIV COVID-19 BOLESTI

Završni rad

Studentica:

Lucija Lesjak

Mentor:

izv.prof.dr.sc. Alan Medić, dr.med.

Zadar, srpanj 2022.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Lucija Lesjak**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Razlike u stavovima studenata Sestrinstva o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 12. srpnja 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. COVID-19 (SARS-CoV-2).....	2
3. CIJEPLJENJE	3
3.1. OBVEZNA CJEPIVA U HRVATSKOJ.....	3
3.2. CIJEPLJENJE PROTIV COVID-19 BOLESTI.....	4
4. CILJ ISTRAŽIVANJA.....	6
5. ISPITANICI I METODE.....	7
6. REZULTATI.....	8
7. RASPRAVA	44
8. ZAKLJUČAK	49
9. LITERATURA.....	50

SAŽETAK

U posljednje dvije godine, otkako traje pandemija COVID-a-19, možemo reći da je brz pronalazak cjepiva protiv koronavirusa podijelio svijet. Imali smo prilike čuti svakakve priče oko nas. Isto tako, bili smo sudionici mnogih rasprava koje su rezultirale iznošenjem što pozitivnih, što negativnih stavova o cijepljenju protiv koronavirusa i općenito. Upravo iz tog razloga napravljeno je ovo istraživanje u kojem su se ispitivale razlike u stavovima studenata Sestrinstva o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti.

Cilj ovog rada bio je ispitati razlike u stavovima studenata Sestrinstva o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti obzirom na godinu studiranja. Istraživanje je provedeno u razdoblju od 4. travnja do 4. svibnja 2022. godine.

Anketa se provodila putem internetske platforme Google Forms te je u potpunosti bila anonimna. Sastoji se od 40 pitanja. Modificirana je prema anketnom upitniku Wanga i sur. (22). Pitanja su grupirana na način da jedna grupa pitanja daje opće informacije o ispitanicima, druga grupa o procijepljenosti studenata, treća koja opisuje mišljenja studenata o mogućoj zarazi COVID-om-19, četvrta koja govore o stavovima studenata prema cijepljenju protiv COVID-19. Predzadnja skupina pitanja usmjerena je prema zdravstvenoj pismenosti studenata, dok zadnja 2 pitanja ukazuju na krucijalne odluke studenata prilikom donošenja odluke o cijepljenju ili ne cijepljenju.

U istraživanju je sudjelovao 271 ispitanik. Od toga, 231 (85,2%) studentica i 40 (14,8%) studenata preddiplomskog i diplomskog studija Sestrinstva u Republici Hrvatskoj.

Dobiveni rezultati istraživanja vrlo su vrijedni jer nam daju uvid u stavove studenata Sestrinstva o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti.

Definiranje stava, kada postoji briga o učinkovitosti i sigurnosti cjepiva te o mogućim nuspojavama, trebala bi biti jedna od aktivnosti usmjerenih prema tim studentima kako bi prema znanju koje posjeduju, odnosno koje im je prenijeto, mogli donositi odluke temeljene na objektivno usvojenom znanju.

KLJUČNE RIJEČI: cijepljenje, COVID-19, stavovi, studenti

SUMMARY

Differences in attitudes of Nursng students on vaccination against COVID-19 disease

During last two years, since the COVID-19 pandemic arose, we can say that the rapid discovery of the coronavirus vaccine has divided the world. We had the opportunity to hear all kinds of stories around us. Also, we participated in many discussions that resulted in the presentation of both positive and negative attitudes about coronavirus vaccination and in general. It is for this reason that this study was conducted in which differences in the attitudes of Nursing students about vaccination against COVID-19 disease were examined.

The aim of this paper was to examine the differences in attitudes of Nursing students on vaccination against COVID-19 disease with respect to the year of study. The survey was conducted in the period from April 4 to May 4, 2022.

The survey was conducted through the online platform Google Forms and was completely anonymous. It consists of 40 questions. It was modified according to the Wang et al. survey questionnaire (22). The questions were grouped in such a way that one group of questions provided general information about the respondents, another group about student vaccination, a third that described students' opinions on possible COVID-19 infection, a fourth that spoke about students' attitudes towards COVID-19 vaccination. The penultimate group of questions is focused on students' health literacy, while the last 2 questions indicate crucial decisions of students when deciding whether to be vaccinated. 271 respondents participated in the research. Of these, 231 (85.2%) female students and 40 (14.8%) undergraduate and graduate students of Nursing in the Republic of Croatia.

The obtained research results are very valuable because they give us an insight into the attitudes of Nursing students about vaccination against the COVID-19 disease.

Defining attitudes when it comes to the efficacy and safety of vaccines and possible side effects should be one of the activities aimed at these students so that they can make decisions based on objectively acquired knowledge based on the knowledge they possess or have passed on to them.

KEY WORDS: vaccination, COVID-19, attitudes, students

1. UVOD

„Cijepljenje se može definirati kao način imunoprofilakse kojom se umjetno stvara imunost. Cjepivo je imunološki lijek kojeg čine živi, dovoljno oslabljeni ili mrtvi uzročnici zaraznih bolesti.“ (1) „Primjenom cjepiva potiče se aktivna imunost stvaranjem vlastitih protutijela protiv uzročnika određenih bolesti pa je tako, prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, imunizacija globalna priča o uspjehu u zdravstvu i razvoju koja svake godine spašava milijune života.“ (2) U Hrvatskoj se cijepljenje djece i odraslih vrši kako prema Programu obveznog cijepljenja tako i na temelju osobne želje pojedinca (primjerice, cijepljenje protiv gripe).

„Izniman je slučaj u povijesti zdravstva razvoj cjepiva protiv koronavirusa SARS-CoV-2. Naime, Svjetska zdravstvena organizacija pandemiju COVID-19 bolesti je proglasila u ožujku 2020. godine, a cijepljenje je započelo već u prosincu iste godine“. „Razvoj cjepiva vrlo je kompleksan postupak koji obično traje otprilike deset godina, a brzi pronalazak cjepiva protiv COVID-19 bolesti postignut je oslanjanjem na dotadašnja dugogodišnja istraživanja usmjerena na područje mRNA cjepiva“.

Unatoč tome što je prepoznata kao jedna od najuspješnijih javnozdravstvenih mjera, sve veći broj pojedinaca percipira cijepljenje nesigurnim i nepotrebnim. Opće je poznato da „strah, koji je obično reakcija na prijetnju ili opasnost, uključuje spoznaju o opasnosti kao i tendenciju izbjegavanja opasnosti ili bijega iz situacije.“ (3) Iako postoji više autora koji govore o različitim klasifikacijama emocija ili čuvstava, valja spomenuti da svaka od tih klasifikacija sadrži čuvstvo straha. „U filozofiji M. Heideggera strah pred onim nadolazećim i nepoznatim čini temeljni način čovjekova bitka u svijetu.“ (4)

Što se doslovnog smisla straha od cijepljenja tiče, tripanofobija jest ekstremni strah od medicinskih postupaka koji uključuje igle. „Pogađa oko 10% odrasle i 30-60% dječje populacije.“ (5) Postoji vjerojatnost da je stvarni broj veći, no neki slučajevi možda nikada nisu dokumentirani zbog sklonosti oboljelih da izbjegavaju medicinske tretmane.

Tijekom pandemije kao što je COVID-19 - strah, tjeskoba i paranoja mogu prevladati unutar zajednice. U takvim vremenima, oslanjanje na znanost i znanstvene spoznaje (ma kakve god one bile) ključan su element u stvaranju esencijalnih mehanizama za sprječavanje ili usporavanje daljnjeg širenja bolesti. Tako dobiveni rezultati i objektivno interpretirani, postaju ključne sastavnice javnog zdravstva u pogledu osvješćivanja javnosti o potrebitosti određenog

medicinskog tretmana. Na taj način, objektivno definiranim i znanstveno potkrijepljenim mjerama, uklanja se pojavnost skepticizma u javnosti u pogledu potrebitosti primjene različitih medicinskih tretmana, pa tako i vakcinacije.

2. COVID-19 (SARS-CoV-2)

Poznato je da se svijet krajem 2019. i početkom 2020. godine suočio s pandemijom virusne bolesti. Još uvijek ne možemo reći da nam je znanje o koronavirusu zavidno, što još više pridodaje veličini straha i opasnosti od zaraze istim. Uzročnik spomenute bolesti novootkriveni je koronavirus zvan SARS-CoV-2. „Koronavirusi, koji pripadaju porodici Coronaviridae, uzrokuju respiratorne infekcije kod sisavaca, kao što su šišmiši, deve ili kod ptičjih vrsta.“ (6) Prije nego je eskalirao SARS-CoV-2, smatralo se da koronavirusi uzrokuju samo blage respiratorne infekcije kod ljudi. „Postoji nekoliko vrsta koronavirusa koji se javljaju kod ljudi: α -koronavirusi (HCoV-229E i HCoV-NL63) te β -koronavirusi (HCoV-OC43 i HCoV-HKU1). Jedna vrsta α -koronavirusa (HCoV-229E) i β -koronavirusa (HCoV-OC43) izolirani su prije gotovo 50 godina, dok su druge dvije vrste α -koronavirusa (HCoV-NL63) i β -koronavirusa (HCoV-HKU1) identificirani tek nedavno, točnije, nakon izbijanja SARS-CoV-2.“ (7) „Ovi su virusi endemični u ljudskoj populaciji, uzrokujući 15-30% infekcija respiratornog trakta svake godine. Uzrokuju teže bolesti kod novorođenčadi, starijih osoba i osoba s osnovnim bolestima kod kojih je moguća veća učestalost infekcija donjeg dišnog trakta.“ (8) „Od 2002. godine, poznate su tri epidemije izbijanja koronavirusa (zoonotskog virusa) za koji je poznato da uzrokuje respiratorne bolesti, uključujući SARS-CoV, MERS-CoV te najnoviji 2019-nCoV koji je poznatiji kao SARS-CoV-2.“ (8)

Ukratko, epidemija SARS-CoV bila je kontrolirana 2003. godine i virus se od tada nije vraćao. Sljedeći virus koji je izazvao izbijanje epidemije, a koji se isto javlja kod ljudi jest Middle East Respiratory Syndrome-CoV (MERS-CoV) i pojavio se na Bliskom Istoku 2012. godine. „Ovaj je virus uzročnik niz visoko patogenih infekcija respiratornog trakta koje su se javile u Saudijskoj Arabiji i drugim zemljama Bliskog Istoka.“ (8) Na kraju, 2019. godine, eskalirao je COVID-19 u Wuhanu (Kina), bolest uzrokovana SARS-CoV-2.

„Poznato je da su šišmiši primarni životinjski rezervoar za koronavirus. Međutim, u posljednjih nekoliko desetljeća virus je uspio mutirati i prilagoditi se na način da zarazi ljudsku vrstu. Pojava novog koronavirusa predstavila je ozbiljnu prijetnju svjetskom javnom zdravstvu

i izazvala nikad veću i dugotrajniju pandemiju naivnoj ljudskoj populaciji.“ (9) „Kod ljudi, infekcije koronavirusom mogu biti asimptomatske ili popraćene vrućicom, kašljem, kratkim dahom i gastrointestinalnim smetnjama.“ (10, 11) „U određenim slučajevima, pogotovo u osoba starije životne dobi, u imunokompromitiranih osoba ili pak u osoba kod kojih su prisutni komorbiditeti, infekcije mogu dovesti do teške upale pluća, a posljedično i do smrti.“ (8)

Zarazilo se više od 516 milijuna ljudi i odnijelo više od 6 milijuna života diljem svijeta, zaključno 7. svibnja 2022. godine. (12)

3. CIJEPLJENJE

„Cijepljenje ili vakcinacija jest unošenje cjepiva u organizam čovjeka ili životinje radi stvaranja specifične imunosti na određene zarazne bolesti. Cjepivo ili vakcina je imunološki lijek kojeg čine živi, dovoljno oslabljeni ili mrtvi uzročnici zaraznih bolesti, kao što je već ranije spomenuto.“ (1) Cjepiva smanjuju rizik od zaraze bolešću na način da se koriste prirodnom obranom našeg organizma kako bi se izgradila zaštita. Danas postoje cjepiva koja mogu spriječiti više od dvadeset po život opasnih bolesti za ljude svih dobnih skupina, s ciljem sprječavanja negativnih posljedica koje mogu uzrokovati različiti bakterijski i virusni uzročnici. Imunizacija sprječava 3,5-5 milijuna smrti svake godine od bolesti kao što su difterija, tetanus, hripavac, gripa i ospice. Imunizacija jest ključna komponenta primarne zdravstvene zaštite i neosporno je ljudsko pravo. Cjepiva su neophodna za prevenciju i kontrolu izbijanja zaraznih bolesti. „Ona podupiru globalnu zdravstvenu sigurnost i prijeko su potrebno sredstvo u borbi protiv otpornosti na antimikrobne lijekove. Isto tako, jedno je od najboljih ulaganja u zdravlje.“ (2)

3.1. OBVEZNA CJEPIVA U HRVATSKOJ

„Provedbeni program obveznog cijepljenja u Republici Hrvatskoj u 2022. godini protiv difterije, tetanusa, hripavca, dječje paralize, ospica, zaušnjaka, rubele, tuberkuloze, hepatitisa B, bolesti izazvanih s *Haemophilus influenzae* tipa B i pneumokokne bolesti“ donesen je 3. studenog 2021. godine od strane ministra zdravstva Republike Hrvatske. (13)

Kontinuirana edukacija liječnika, medicinskih sestara i ostalih zdravstvenih djelatnika o važnosti cjepiva neophodna je iz razloga što u spomenute zdravstvene stručnjake, građani imaju najviše povjerenja, što je ujedno i ključ uspjeha Programa obveznog cijepljenja.

„Cijepljenja iz navedenog Programa su za sve obveznike besplatna, odnosno, troškove za cjepiva koja su propisana ovim Programom snosi Republika Hrvatska.“ (13)

3.2. CIJEPLJENJE PROTIV COVID-19 BOLESTI

Razvoj cjepiva protiv COVID-19 bolesti bila je hitna i neophodna potreba za sprječavanje infekcije i kontrolu širenja bolesti. „Kod većine se cjepiva protiv SARS-CoV-2 posebna pozornost pridaje šiljku proteina S za razvoj cjepiva. U prethodnim istraživanjima SARS-a i MERS-a, objavljeno je da je S proteinska podjedinica virusa odgovorna za veću proizvodnju neutralizirajućih titara antitijela pa se stoga smatra ukupno boljom zaštitom. Dakle, više je patenata bilo odobreno na proteinska cjepiva u usporedbi s drugim vrstama cjepiva.“ (14) Implementacija cjepiva protiv SARS-CoV-2, glavna je prednost u usporavanju pandemije bolesti koronavirusa. Kao što je već navedeno, razvoj cjepiva protiv koronavirusa SARS-CoV-2, izuzetno je značajan slučaj što se tiče povijesti zdravstva. Prema SZO, pandemija COVID-19 bolesti bila je proglašena u ožujku 2020. godine, a u prosincu iste godine je već započelo cijepljenje. (15)

Cjepivo se razvija približno deset godina iz razloga što je razvijanje cjepiva prilično složen postupak. No, „otkriće cjepiva protiv COVID-19 bolesti postignuto je oslanjanjem na dotadašnja dugogodišnja istraživanja, a isto tako i razmjenjivanjem novih rezultata istraživanja između znanstvenika i proizvođača cjepiva.“ (1)

„Cjepiva protiv bolesti COVID-19 dokazano učinkovito i na neškodljiv način sprečavaju bolest COVID-19, naročito njezine teške oblike, potrebu bolničkog liječenja i smrtni ishod. Cjepiva također smanjuju učestalost razvoja post-COVID-a koji se može razviti i nakon blažeg do umjereno teškog oblika COVID-19 bolesti“. „Osim individualne zaštite cijepljenih osoba, cjepivom se također štiti populacija jer se visokom procijepljenošću smanjuje razina širenja virusa među ljudima kao i mogućnost stvaranja novih varijanti.“ (16) Prema istraživanju Fiolet i sur., heterološko prvo cijepljenje i treća doza cjepiva izazvali su jaku humoralnu imunost. „Cijepljenje prethodno zaraženih osoba jednom dozom dalo je ekvivalentan neutralizirajući odgovor u usporedbi s osobama cijepljenima s dvije doze protiv svih varijanti.“

(17) Prema praćenju sigurnosti cjepiva, prijavljene ozbiljne nuspojave bile su iznimno rijetke, a korist od cijepljenja protiv COVID-19 bolesti daleko je nadmašila potencijalne rizike.

U Republici Hrvatskoj su u trenutku pisanja ovog rada odobrena sljedeća cjepiva: Comirnaty, Spikevax (ranijeg naziva COVID-19 Vaccine Moderna), Jcovden (ranijeg naziva COVID-19 Vaccine Janssen), Vaxzevria (ranijeg naziva COVID-19 Vaccine AstraZeneca) te Nuvaxovid. (18)

Prema National Health Service (UK) i HALMED-u (RH), mRNA cjepivima mogu se cijepiti sve osobe starije od 5. godine života. (19) No, obzirom da ipak postoji nekolicina značajki za djecu ili osobe s komorbiditetima, svakako je poželjno savjetovati se sa svojim izabranim liječnikom opće medicine i pomno odabrati cjepivo protiv COVID-19 bolesti koje je najprikladnije za pojedinca.

Što se nuspojava tiče, opće je poznato da su one neugodan učinak lijeka, medicinskog tretmana ili pak cjepiva koje se mogu pojaviti uz glavni, odnosno namjeravani učinak. Cijepljenje protiv bolesti COVID-19 pomaže u zaštiti ljudi od zaraze COVID-om-19. Neki ljudi imaju nuspojave od cjepiva, što su zapravo normalne reakcije koje ukazuju da njihovo tijelo gradi zaštitu. Nuspojave mogu utjecati na sposobnost obavljanja svakodnevnih aktivnosti, ali bi trebale nestati za nekoliko dana. Neki ljudi uopće nemaju nuspojava, dok su alergijske reakcije rijetke. „Nuspojave koje su se često javljale nakon cijepljenja protiv COVID-19 bolesti, a nisu trajale dulje od tjedan dana su: bol, crvenilo i oticanje na mjestu injekcije, osjećaj umora, glavobolja, bol u cijelome tijelu, odnosno bol mišića, osjećaj mučnine, zimica te povišena tjelesna temperatura.“ (19)

4. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati stavove studenata Sestrinstva o cijepljenju s obzirom na godinu studija, s obzirom na spol te u kojoj se količini razlikuje povjerenje studenata Sestrinstva u Nacionalni stožer.

Cilj je dobiti uvid u:

- procijepljenost studenata (obveznim cjevivima i cjevivom protiv COVID-a-19)
- mišljenja studenata o mogućoj zarazi COVID-om-19
- stavovi studenata prema cijepljenju protiv COVID-19 bolesti (nevezano jesu li se studenti cijepili ili ne)
- zdravstvena pismenost studenata, (ne)povjerenje u Nacionalni stožer i razlozi (ne)povjerenja u isti
- odluke koje bi bile ključne za studente prilikom donošenja odluke o cijepljenju, odnosno, ne cijepljenju protiv COVID-19 bolesti

5. ISPITANICI I METODE

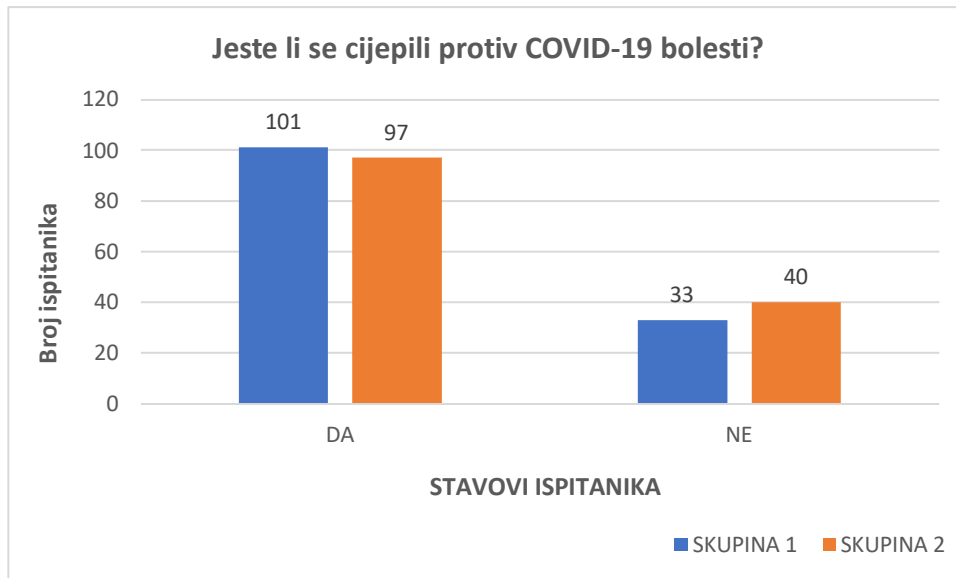
Istraživanje se provodilo u razdoblju od 4. travnja do 4. svibnja 2022. godine. U istraživanju je sudjelovao 271 student preddiplomskog i diplomskog studija Sestrinstva na području Republike Hrvatske na slijedećim Sveučilištima i Visokim učilištima: 34 (12,5%) ispitanika pohađa studij Sestrinstva na Sveučilištu Sjever (Varaždin), 66 (24,4%) ispitanika na Veleučilištu u Bjelovaru, 1 (0,4%) na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera (Osijek), 44 (16,2%) na Zdravstvenom veleučilištu (Zagreb), 51 (18,8%) na Sveučilištu u Rijeci, 11 (4,1%) na Sveučilištu Jurja Dobrile (Pula), 39 (14,4%) na Sveučilištu u Zadru, 2 (0,7%) na Sveučilištu u Splitu i 23 (8,5%) ispitanika pohađa studij Sestrinstva na Sveučilištu u Dubrovniku. Od 271 ispitanika, 231 (85,2%) ispitanika je ženskog spola, a 40 (14,8%) muškog spola, te je 182 (67,2%) ispitanika u dobi od 18-24 godine, 56 (20,9%) u dobi od 25-34 godine i 33 (12,1%) ispitanika u dobi od 35 godina i više.

Anketa se provodila putem internetske platforme Google Forms te je u potpunosti bila anonimna. Sastoji se od 40 pitanja. Prvih 5 pitanja usmjereno je na prikupljanje općih podataka o ispitanicima, sljedeća 2 pitanja odnose se na procijepljenost studenata (obveznim cjepivima i cjepivom protiv COVID-a-19), pitanja od rednog broja 8 pa do broja 15 odnose se na zarazu, odnosno opisuju mišljenja studenata o mogućoj zarazi COVID-om-19. Nadalje, skupinom pitanja od 16. do 36. obuhvaćeni su stavovi studenata prema cijepljenju protiv COVID-19 bolesti (nevezano jesu li se studenti cijepili ili ne). U predzadnjem bloku anketnog upitnika, koji se sastoji od 4 pitanja, obuhvaćena je zdravstvena pismenost studenata, (ne)povjerenje u Nacionalni stožer i razlozi (ne)povjerenja u isti. Posljednja 2 pitanja daju uvid u razloge koji bi bili ključni za studente prilikom donošenja odluke o cijepljenju, odnosno, ne cijepljenju protiv COVID-19 bolesti.

6. REZULTATI

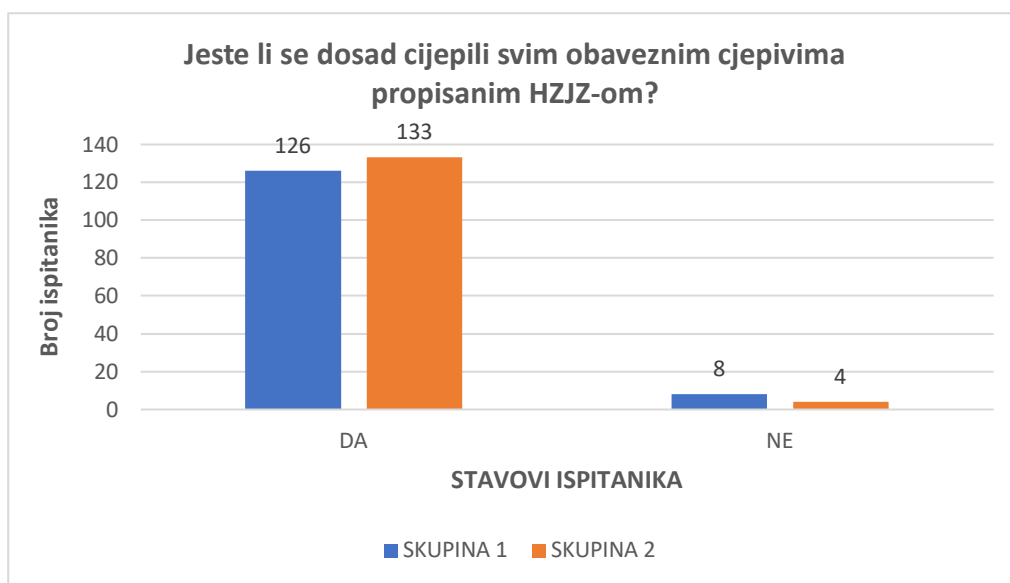
U istraživanju je sudjelovao 271 ispitanik.

Na pitanje „Godina studija“ odgovorio je 271 ispitanik. 40 (14,8%) ispitanika pohađa prvu godinu preddiplomskog studija Sestrinstva u Republici Hrvatskoj, 94 (34,7%) ispitanika drugu godinu preddiplomskog studija Sestrinstva, 117 (43,2%) treću godinu preddiplomskog studija Sestrinstva, 18 (6,6%) ispitanika prvu godinu diplomskog studija te 2 (0,7%) ispitanika pohađa drugu godinu diplomskog studija Sestrinstva. Studenti prve i druge godine preddiplomskog studija Sestrinstva čine jednu skupinu ispitanika (u daljnjem tekstu *Skupina 1*), a studenti treće godine preddiplomskog studija Sestrinstva te studenti prve i druge godine diplomskog studija Sestrinstva čine drugu skupinu ispitanika (u daljnjem tekstu *Skupina 2*). Ispitanici su podijeljeni u ove skupine iz razloga što je 1. skupina sudionika još uvijek na samom početku svog obrazovanja, dok 2. skupinu sudionika čine završne godine studija za koje je pretpostavljeno da su ipak stekli nešto više znanja te se smatra da oni već imaju određen stav prema cijepljenju i zdravlju općenito.

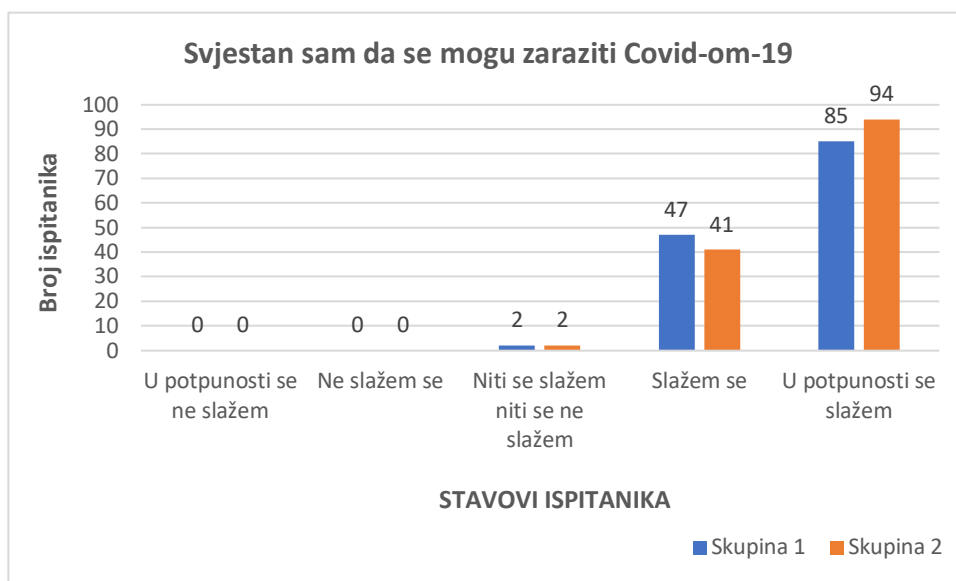
„Slika 6.1. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Jeste li se cijepili protiv COVID-19 bolesti?“

Na pitanje „Jeste li se cijepili protiv COVID-19 bolesti?“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 198 (73,1%) ispitanika se cijepilo, a 73 (26,9%) ispitanika se nije cijepilo protiv COVID-19 bolesti. Točnije, iz Skupine 1 cijepio se 101 (75,3%) ispitanik, a 33 (24,6%) ispitanika se nije cijepilo, dok se iz Skupine 2 cijepilo 97 (70,8%) ispitanika, a njih 40 (29,2%) se nije cijepilo protiv COVID-19 bolesti.

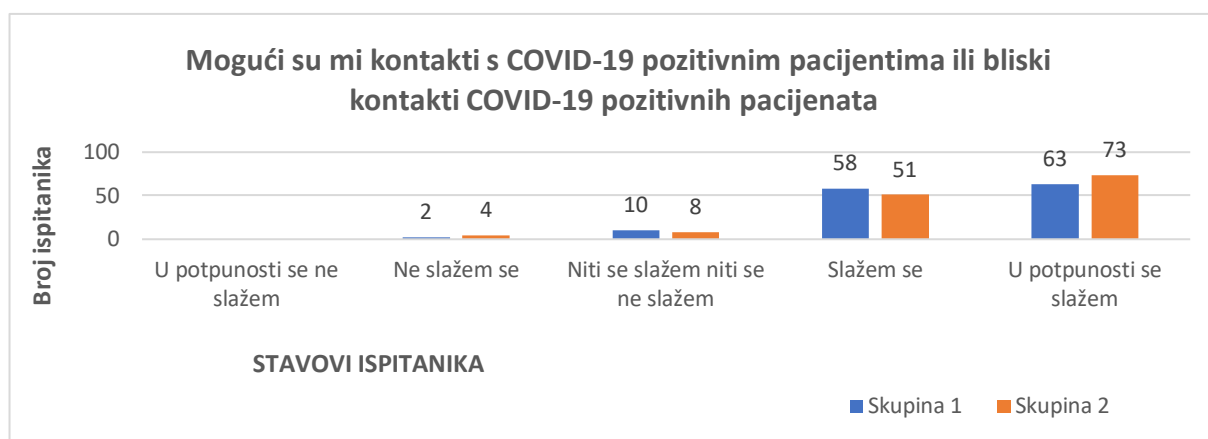
„Slika 6.2. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Jeste li se dosad cijepili svim obaveznim cjevivima propisanim Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo?“

Na pitanje „Jeste li se dosad cijepili svim obaveznim cjevivima propisanim Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo?“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 258 (95,2%) ispitanika se cijepilo, što čini 126 (94%) ispitanika Skupine 1 i 133 (97%) ispitanika Skupine 2, a 13 (4,8%) ispitanika, odnosno 8 (6%) njih iz Skupine 1 te 4 (3%) njih iz Skupine 2 se nije cijepilo svim obaveznim cjevivima propisanim Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo.

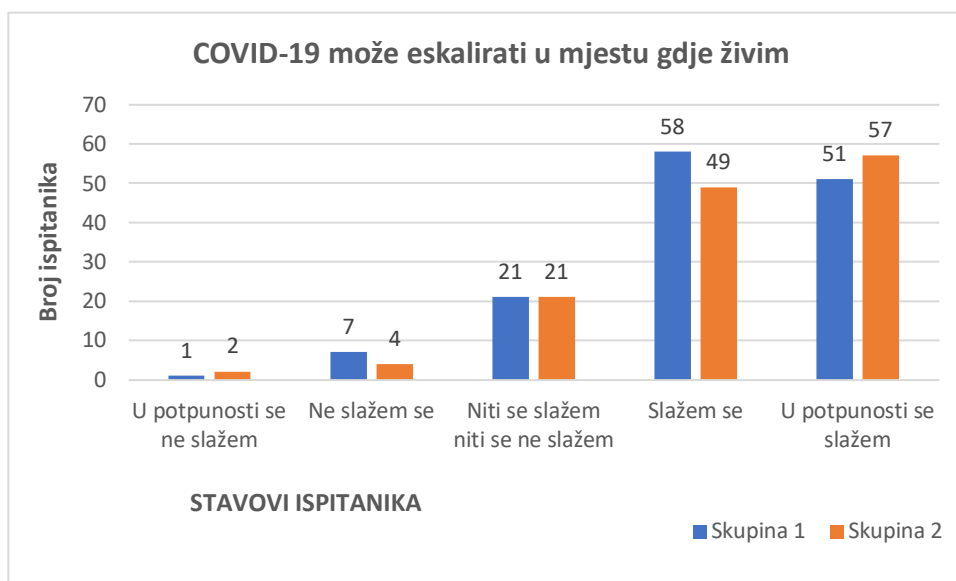
„**Slika 6.3.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Svjestan/na sam da se mogu zaraziti COVID-om-19.“

Na pitanje „Svjestan/na sam da se mogu zaraziti COVID-om-19.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 179 (66%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“, točnije, iz Skupine 1, 85 (63,4%) ispitanika i iz Skupine 2, 94 (68,6%) ispitanika. 88 (32,4%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“, iz Skupine 1 47 (35,1%) ispitanika i iz Skupine 2 41 (30%) ispitanika. 4 (1,5%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“, točnije 2 (1,5%) ispitanika iz Skupine 1 i 2 (1,5%) ispitanika iz Skupine 2.

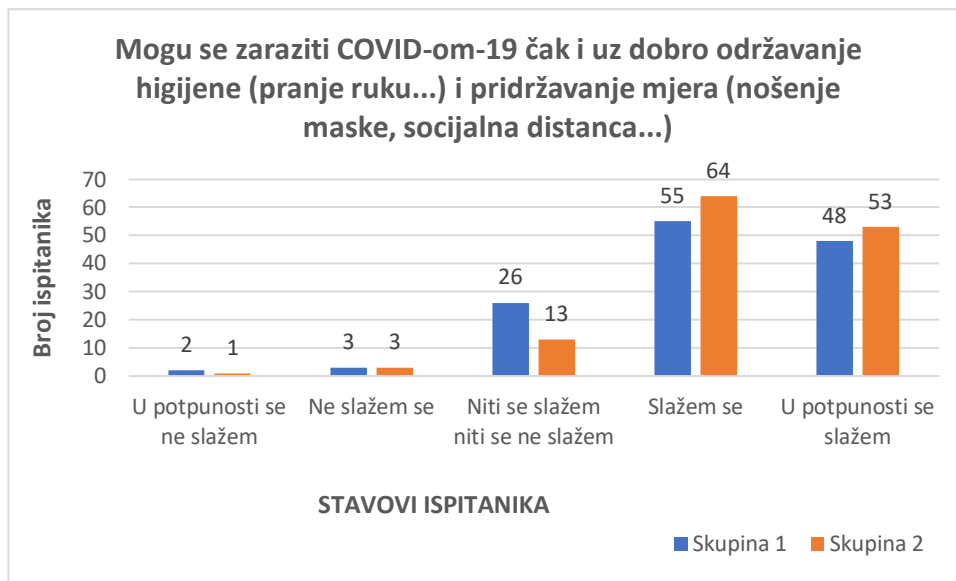
„Slika 6.4. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: *Mogući su mi kontakti s COVID-19 pozitivnim pacijentima ili bliski kontakti COVID-19 pozitivnih pacijenata.*“

Na pitanje „Mogući su mi kontakti s COVID-19 pozitivnim pacijentima ili bliski kontakti COVID-19 pozitivnih pacijenata.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 136 (50,2%) ispitanika odgovorilo „U potpunosti se slažem“, konkretno 63 (47%) ispitanika iz Skupine 1 te 73 (53,2%) ispitanika iz Skupine 2. 109 (40,2%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 58 (43,3%) ispitanika iz Skupine 1 i 51 (37,2%) ispitanika iz Skupine 2. 18 (6,6%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 10 (7,5%) iz Skupine 1 i 5,8%) iz Skupine 2. 8 (3%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 2 (1,5%) iz Skupine 1 i 4 (3%) iz Skupine 2.

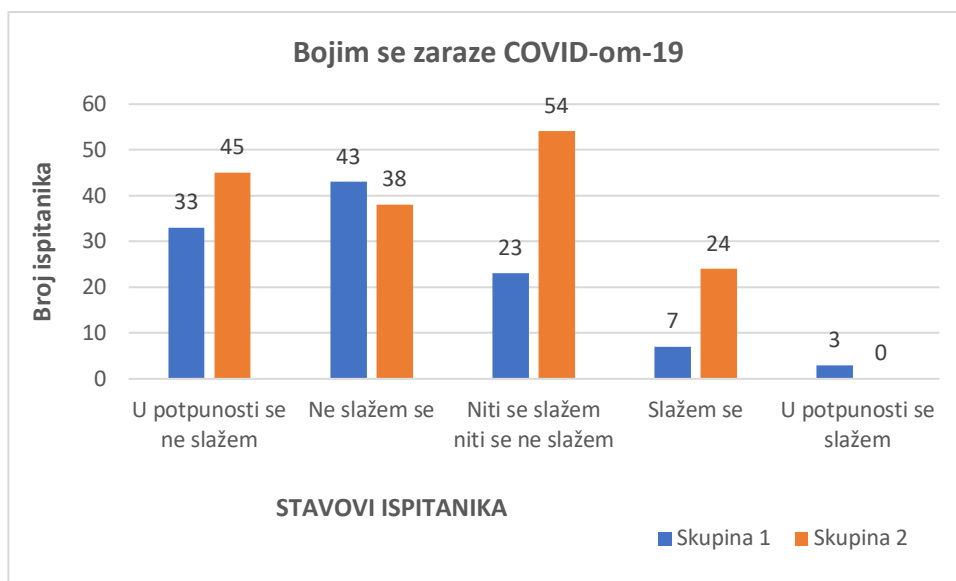
„**Slika 6.5.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: COVID-19 može eskalirati u mjestu gdje živim.“

Na pitanje „COVID-19 može eskalirati u mjestu gdje živim.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 108 (39,8%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 51 (38%) iz Skupine 1 i 57 (41,6%) iz Skupine 2. 107 (39,4%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 58 (43,2%) iz Skupine 1 i 49 (35,8%) iz Skupine 2. 42 (15,5%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 21 (15,7%) iz Skupine 1 i 21 (15,3%) iz Skupine 2. 11 (4,1%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 4 (3%) iz Skupine 2. 3 (1,1%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“, od njih 1 (0,7%) iz Skupine 1 i 2 (1,5%) iz Skupine 2.

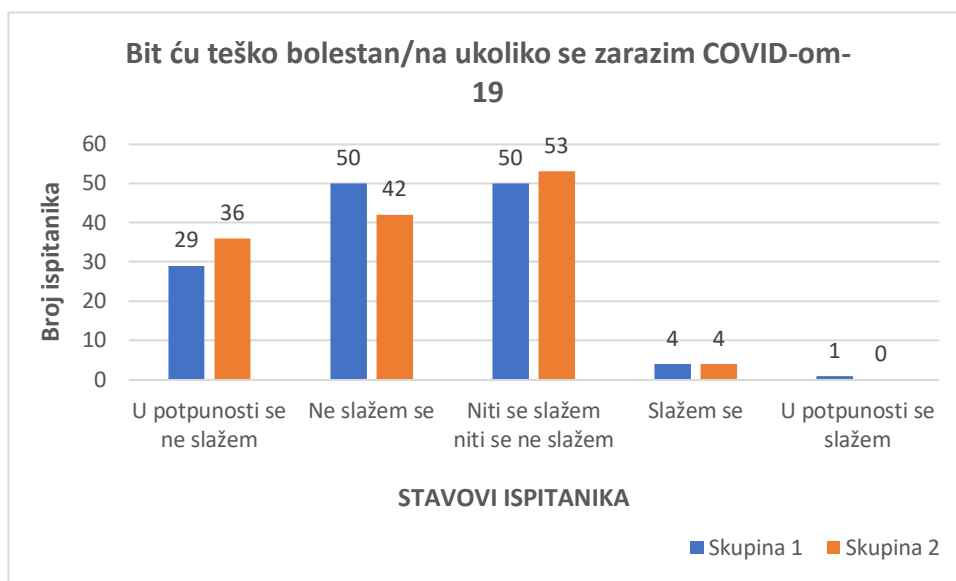
„**Slika 6.6.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Mogu se zaraziti COVID-om-19 čak i uz dobro održavanje higijene (pranje ruku...) i pridržavanje mjera (nošenje maske, socijalna distanca...).“

Na pitanje „Mogu se zaraziti COVID-om-19 čak i uz dobro održavanje higijene (pranje ruku...) i pridržavanje mjera (nošenje maske, socijalna distanca...).“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 101 (37,3%) ispitanik odgovorio je „U potpunosti se slažem“ - 48 (35,8%) iz Skupine 1 i 53 (38,7%) iz Skupine 2. 119 (44%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 55 (41%) iz Skupine 1 i 64 (46,7%) iz Skupine 2. 40 (14,8%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 26 (19,4%) iz Skupine 1 i 13 (9,5%) iz Skupine 2. 6 (2,2%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 3 (2,2%) iz Skupine 1 i 3 (2,2%) iz Skupine 2. 3 (1,1%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 2 (1,5%) iz Skupine 1 i 1 (0,7%) iz Skupine 2.

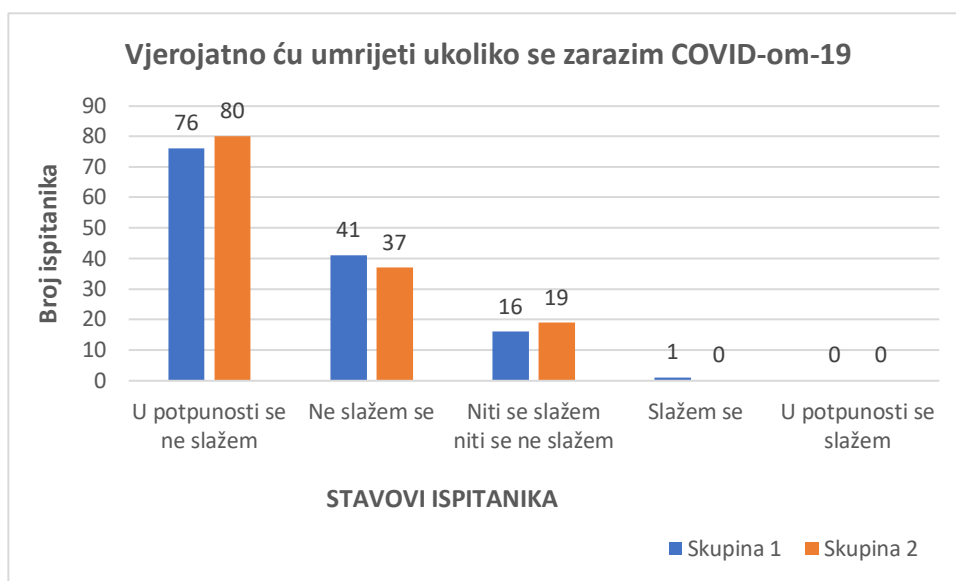
„Slika 6.7. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Bojim se zaraze COVID-om-19.“

Na pitanje „Bojim se zaraze COVID-om-19.“ odgovorio je 271 ispitanik. 3 (1,1%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 3 (2,2%) iz Skupine 1. Ukupno 31 (11,4%) ispitanik odgovorio je „Slažem se“ - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 24 (17,5%) iz Skupine 2. Ukupno 77 (28,4%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 23 (17,2%) iz Skupine 1 i 54 (39,4%) iz Skupine 2. Ukupno 81 (29,9%) ispitanik odgovorio je „Ne slažem se“ - 43 (32,1%) iz Skupine 1 i 38 (27,7%) iz Skupine 2. Ukupno 79 (29,2%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 33 (24,6%) iz Skupine 1 i 45 (32,8%) iz Skupine 2.

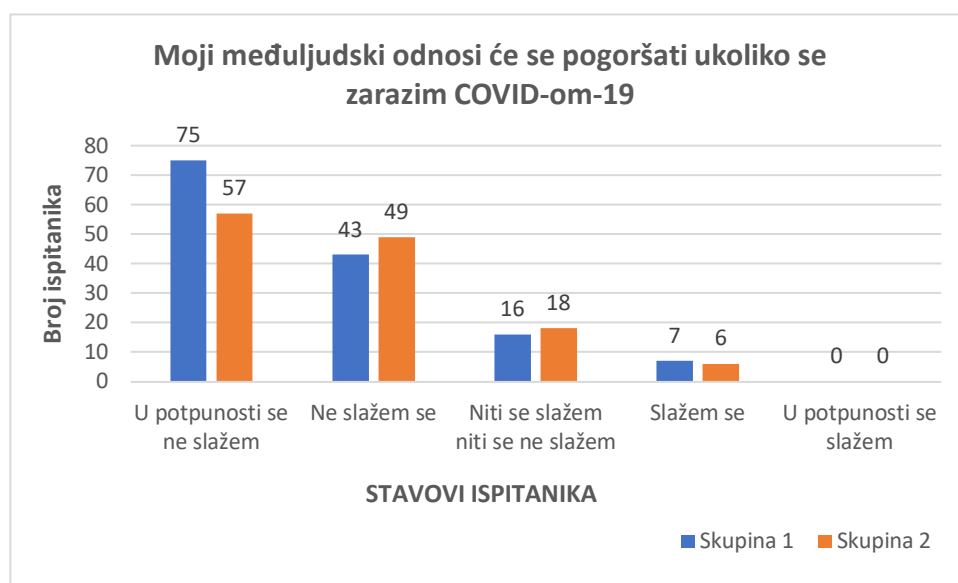
„Slika 6.8. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Bit ću teško bolestan/na ukoliko se zarazim COVID-om-19.“

Na pitanje „Bit ću teško bolestan/na ukoliko se zarazim COVID-om-19.“ odgovorio je 271 ispitanik. 1 (0,7%) ispitanik odgovorio je „U potpunosti se slažem“ iz Skupine 1. Ukupno 8 (3%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 4 (3%) iz Skupine 1 i 4 (2,9%) iz Skupine 2. Ukupno 103 (38%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 50 (37,3%) iz Skupine 1 i 53 (38,7%) iz Skupine 2. Ukupno 94 (34,7%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 50 (37,3%) iz Skupine 1 i 42 (30,1%) iz Skupine 2. Ukupno 65 (24%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 29 (21,6%) iz Skupine 1 i 36 (26,2%) iz Skupine 2.

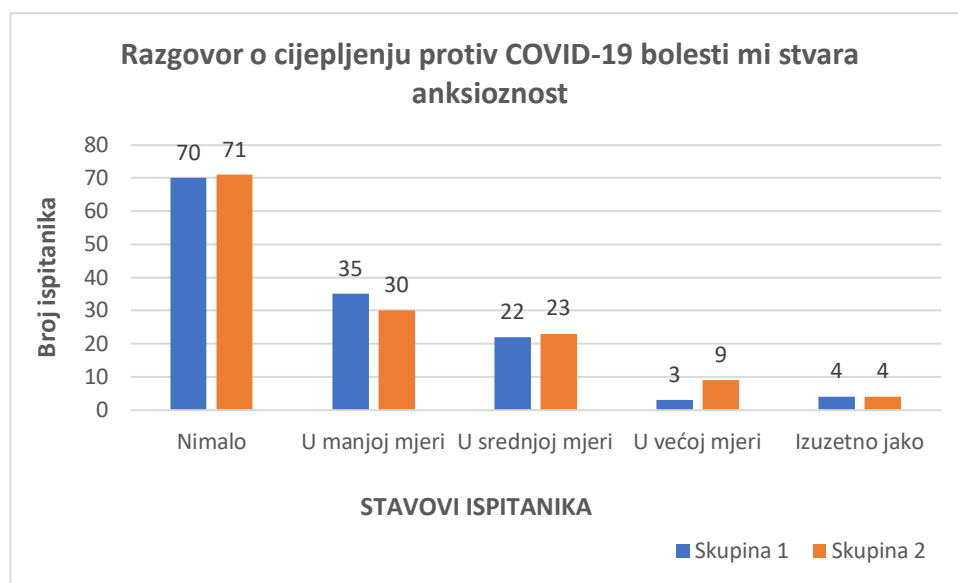
„Slika 6.9. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Vjerojatno ću umrijeti ukoliko se zarazim COVID-om-19.“

Na pitanje „Vjerojatno ću umrijeti ukoliko se zarazim COVID-om-19.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 35 (12,9%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 16 (11,9%) iz Skupine 1 i 19 (13,9%) iz Skupine 2. Ukupno 78 (28,8%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 41 (30,6%) iz Skupine 1 i 37 (27%) iz Skupine 2. Ukupno 157 (58%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 76 (56,7%) iz Skupine 1 i 80 (58,4%) iz Skupine 2.

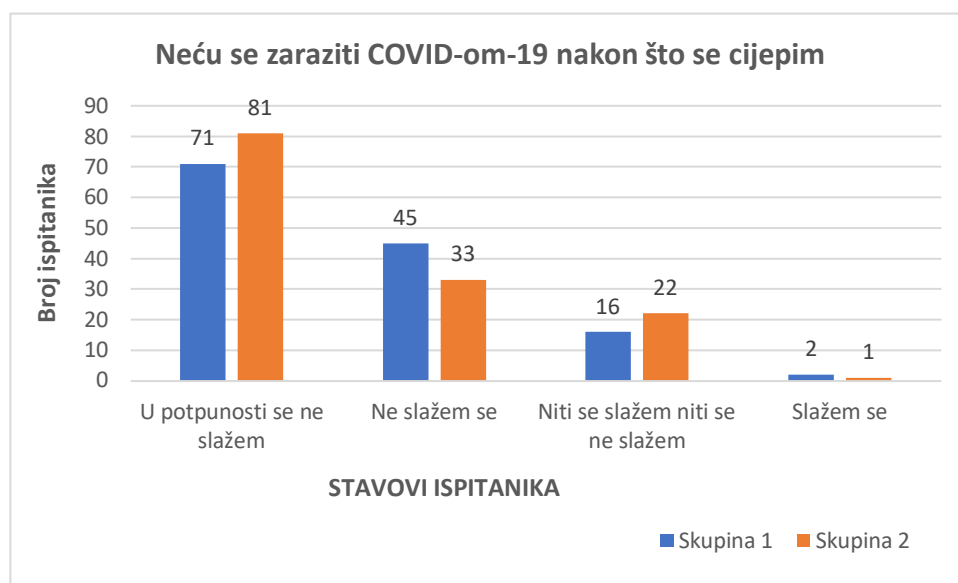
„**Slika 6.10.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Moji međuljudski odnosi će se pogoršati ukoliko se zarazim COVID-om-19.“

Na pitanje „Moji međuljudski odnosi će se pogoršati ukoliko se zarazim COVID-om-19.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 13 (4,8%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 6 (4,4%) iz Skupine 2. Ukupno 34 (12,5%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 16 (11,9%) iz Skupine 1 i 18 (13,1%) iz Skupine 2. Ukupno 92 (33,9%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 43 (32,1%) iz Skupine 1 i 49 (35,8%) iz Skupine 2. Ukupno 132 (48,7%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 75 (56%) iz Skupine 1 i 57 (41,6%) iz Skupine 2.

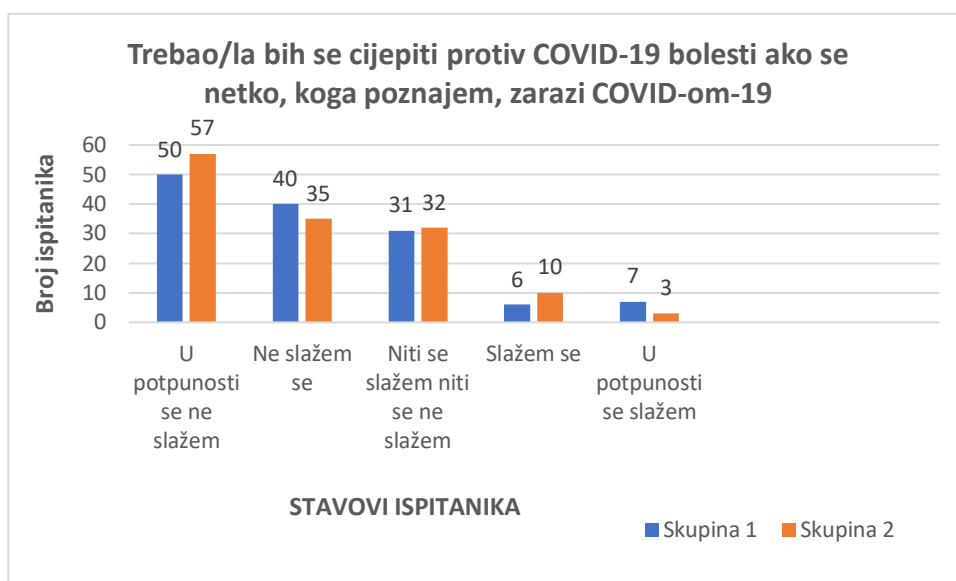
„**Slika 6.11.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Razgovor o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti mi stvara anksioznost.“

Na pitanje „Razgovor o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti mi stvara anksioznost.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 8 (3%) ispitanika odgovorilo je „Izuzetno jako“ - 4 (3%) iz Skupine 1 i 4 (3%) iz Skupine 2. Ukupno 12 (4,4%) ispitanika odgovorilo je „U većoj mjeri“ - 3 (2,2%) iz Skupine 1 i 9 (6,6%) iz Skupine 2. Ukupno 45 (16,6%) ispitanika odgovorilo je „U srednjoj mjeri“ - 22 (16,4%) iz Skupine 1 i 23 (16,8%) iz Skupine 2. Ukupno 65 (24%) ispitanika odgovorilo je „U manjoj mjeri“ - 35 (26,1%) iz Skupine 1 i 30 (21,9%) iz Skupine 2. Ukupno 141 (52%) ispitanika odgovorilo je „Nimalo“ - 70 (52,2%) iz Skupine 1 i 71 (51,8%) iz Skupine 2.

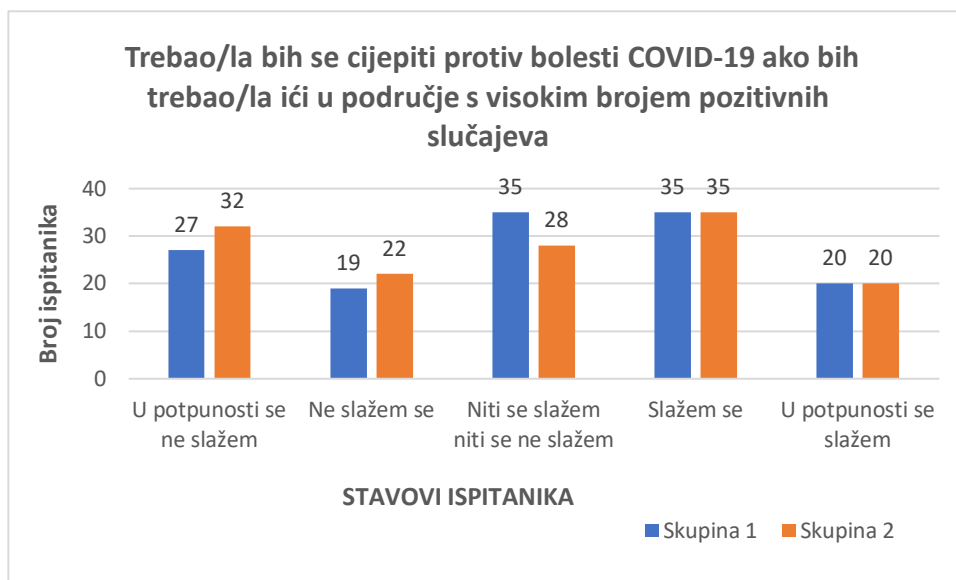
„Slika 6.12. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Neću se zaraziti COVID-om-19 nakon što se cijepim.“

Na pitanje „Neću se zaraziti COVID-om-19 nakon što se cijepim.“ odgovorio je 271 ispitanik. 3 (1,1%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 2 (1,5%) iz Skupine 1 i 1 (0,7%) iz Skupine 2. Ukupno 38 (14%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 16 (11,9%) iz Skupine 1 i 22 (16,1%) iz Skupine 2. Ukupno 78 (28,8%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 45 (33,6%) iz Skupine 1 i 33 (24,1%) iz Skupine 2. Ukupno 152 (56,1%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 71 (53%) iz Skupine 1 i 81 (59,1%) iz Skupine 2.

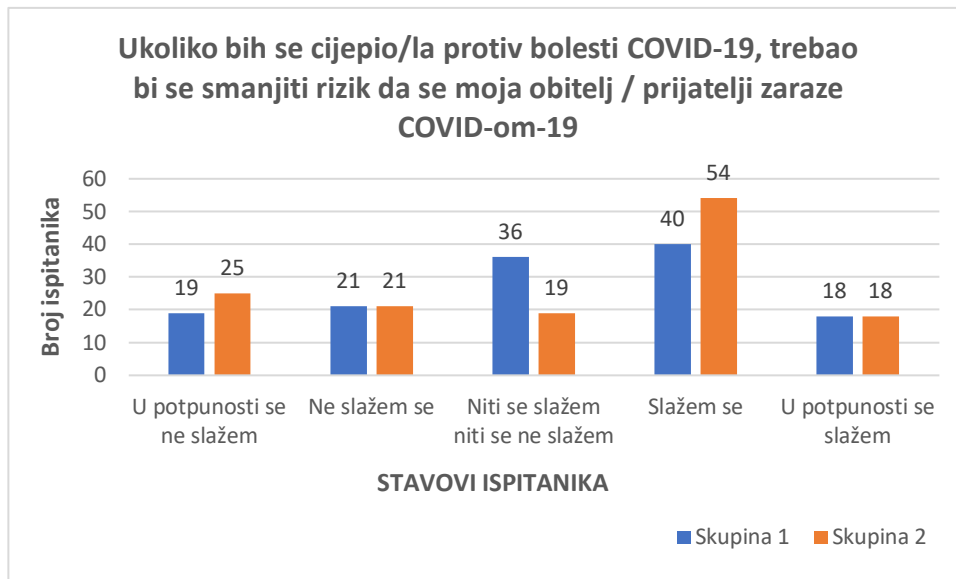
„**Slika 6.13.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Treba/la bih se cijepiti protiv COVID-19 bolesti ako se netko, koga poznajem, zarazi COVID-om-19.“

Na pitanje „Treba/la bih se cijepiti protiv COVID-19 bolesti ako se netko, koga poznajem, zarazi COVID-om-19.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 10 (3,7%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 3 (2,2%) iz Skupine 2. Ukupno 16 (5,9%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 6 (4,5%) iz Skupine 1 i 10 (7,3%) iz Skupine 2. Ukupno 63 (23,2%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 31 (23,1%) iz Skupine 1 i 32 (23,3%) iz Skupine 2. Ukupno 75 (27,7%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 40 (29,8%) iz Skupine 1 i 35 (25,5%) iz Skupine 2. Ukupno 107 (39,5%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 50 (37,3%) iz Skupine 1 i 57 (41,6%) iz Skupine 2.

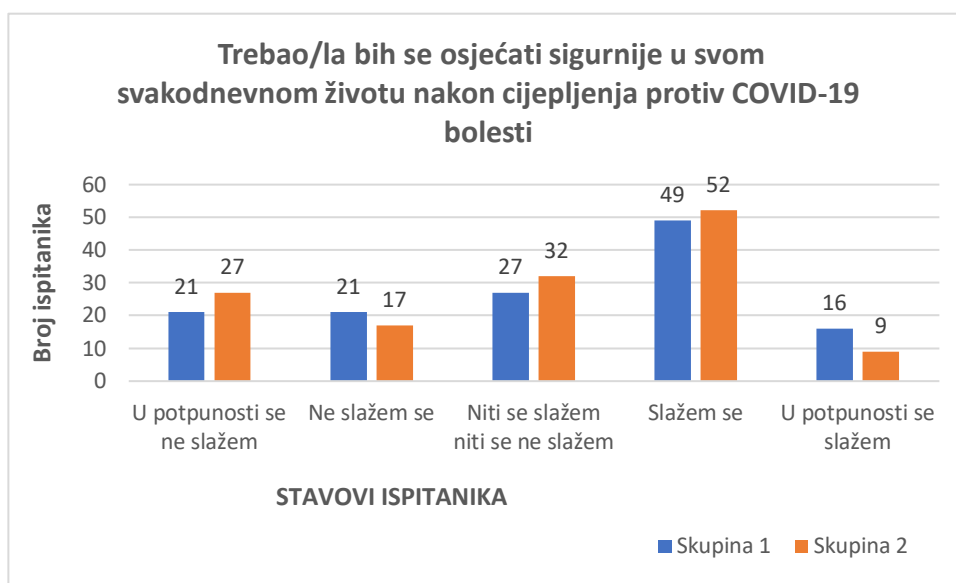
„**Slika 6.14.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Treba/la bih se cijepiti protiv bolesti COVID-19 ako bih trebao/la ići u područje s visokim brojem pozitivnih slučajeva.“

Na pitanje „Treba/la bih se cijepiti protiv bolesti COVID-19 ako bih trebao/la ići u područje s visokim brojem pozitivnih slučajeva.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 40 (14,8%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 20 (14,9%) iz Skupine 1 i 20 (14,6%) iz Skupine 2. Ukupno 70 (25,8%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 35 (26,1%) iz Skupine 1 i 35 (25,5%) iz Skupine 2. Ukupno 63 (23,2%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 35 (26,1%) iz Skupine 1 i 28 (20,4%) iz Skupine 2. Ukupno 41 (15,1%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 19 (14,1%) iz Skupine 1 i 22 (16,1%) iz Skupine 2. Ukupno 59 (21,8%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 27 (20,1%) iz Skupine 1 i 32 (23,3%) iz Skupine 2.

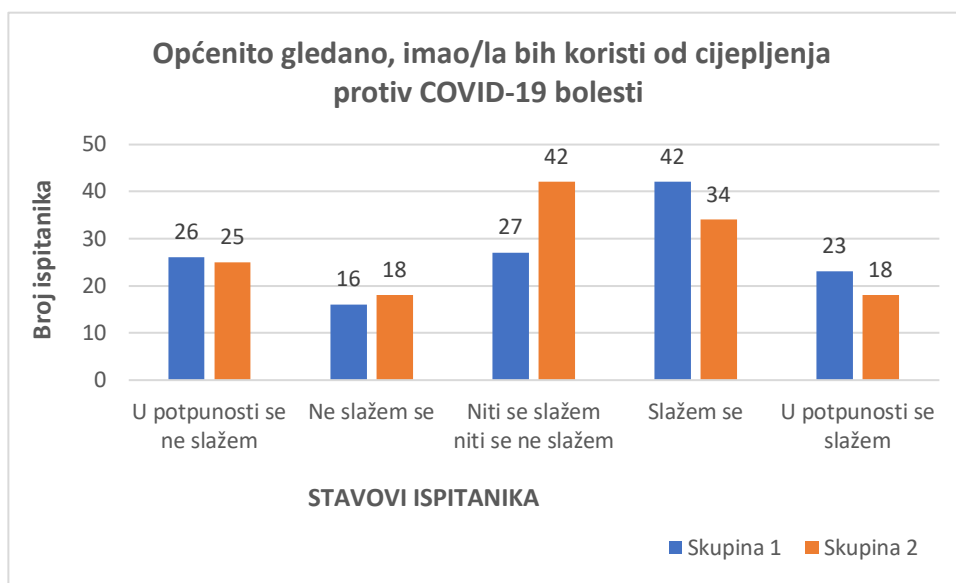
„**Slika 6.15.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Ukoliko bih se cijepio/la protiv bolesti COVID-19, trebao bi se smanjiti rizik da se moja obitelj / prijatelji zaraze COVID-om-19.“

Na pitanje „Ukoliko bih se cijepio/la protiv bolesti COVID-19, trebao bi se smanjiti rizik da se moja obitelj / prijatelji zaraze COVID-om-19.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 36 ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 18 (13,4%) iz Skupine 1 i 18 (13,1%) iz Skupine 2. Ukupno 94 (34,7%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 40 (29,9%) iz Skupine 1 i 54 (39,4%) iz Skupine 2. Ukupno 55 (20,3%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 36 (26,9%) iz Skupine 1 i 19 (13,9%) iz Skupine 2. Ukupno 42 (15,5%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 21 (15,7%) iz Skupine 1 i 21 (15,3%) iz Skupine 2. Ukupno 44 (16,2%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 19 (14,2%) iz Skupine 1 i 25 (18,2%) iz Skupine 2.

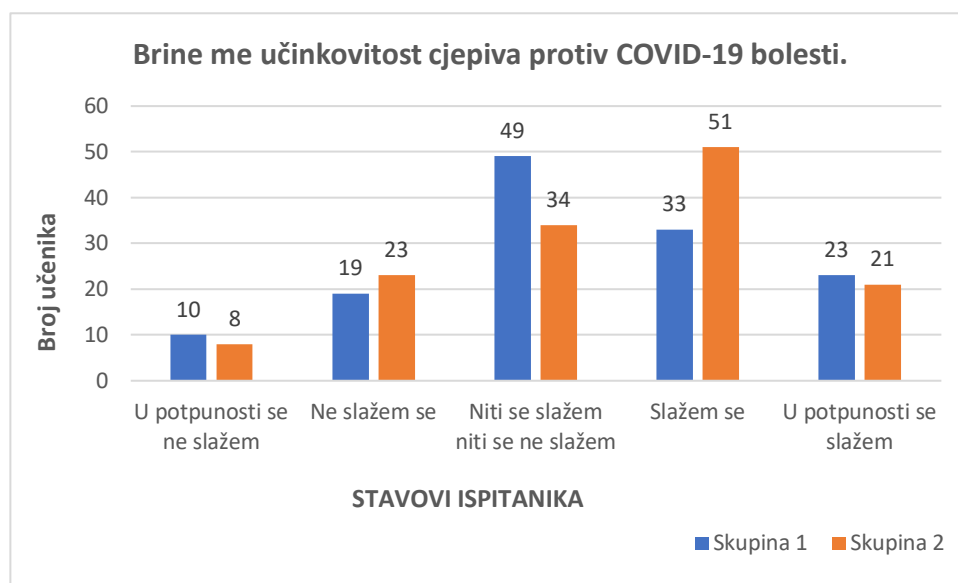
„Slika 6.16. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Trebao/la bih se osjećati sigurnije u svom svakodnevnom životu nakon cijepljenja protiv COVID-19 bolesti.“

Na pitanje „Trebao/la bih se osjećati sigurnije u svom svakodnevnom životu nakon cijepljenja protiv COVID-19 bolesti.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 25 (9,2%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 16 (11,9%) iz Skupine 1 i 9 (6,6%) iz Skupine 2. Ukupno 101 (37,2%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 49 (36,6%) iz Skupine 1 i 52 (38%) iz Skupine 2. Ukupno 59 (21,8%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 27 (20,1%) iz Skupine 1 i 32 (23,4%) iz Skupine 2. Ukupno 38 (14%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 21 (15,7%) iz Skupine 1 i 17 (12,4%) iz Skupine 2. Ukupno 48 (17,7%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 21 (15,7%) iz Skupine 1 i 27 (19,7%) iz Skupine 2.

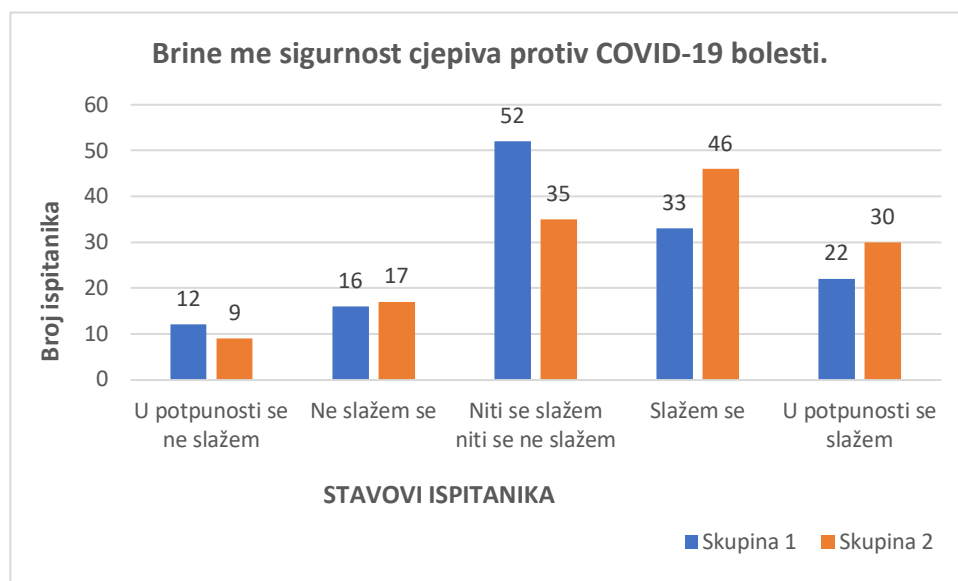
„Slika 6.17. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Općenito gledano, imao/la bih koristi od cijepljenja protiv COVID-19 bolesti.“

Na pitanje „Općenito gledano, imao/la bih koristi od cijepljenja protiv COVID-19 bolesti.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 41 (15,1%) ispitanik odgovorio je „U potpunosti se slažem“ - 23 (17,2%) iz Skupine 1 i 18 (13,1%) iz Skupine 2. Ukupno 76 (28%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 42 (31,3%) iz Skupine 1 i 34 (24,8%) iz Skupine 2. Ukupno 69 (25,5%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 27 (20,1%) iz Skupine 1 i 42 (30,7%) iz Skupine 2. Ukupno 34 (12,5%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 16 (11,9%) iz Skupine 1 i 18 (13,1%) iz Skupine 2. Ukupno 51 (18,8%) ispitanik odgovorio je „Uopće se ne slažem“ - 26 (19,4%) iz Skupine 1 i 25 (18,2%) iz Skupine 2.

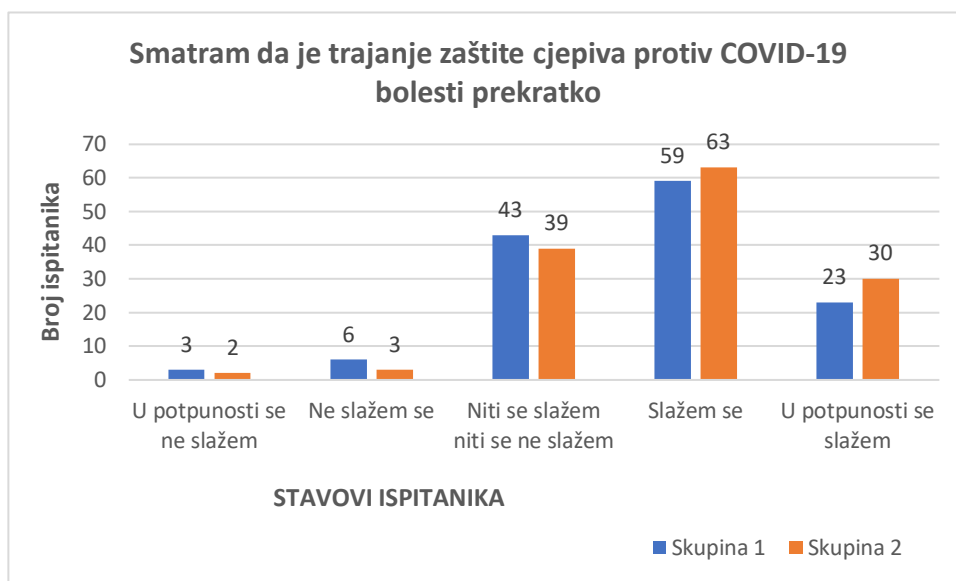
„**Slika 6.18.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Brine me učinkovitost cjepiva protiv COVID-19 bolesti. (Učinkovitost cjepiva - sposobnost cjepiva da spriječi bolest).“

Na pitanje „Brine me učinkovitost cjepiva protiv COVID-19 bolesti. (Učinkovitost cjepiva - sposobnost cjepiva da spriječi bolest).“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 44 (16,2%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 23 (17,2%) iz Skupine 1 i 21 (15,3%) iz Skupine 2. Ukupno 84 (31%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 33 (24,6%) iz Skupine 1 i 51 (37,2%) iz Skupine 2. Ukupno 83 (30,6%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 49 (36,6%) iz Skupine 1 i 34 (24,8%) iz Skupine 2. Ukupno 42 (15,5%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 19 (14,2%) iz Skupine 1 i 23 (16,8%) iz Skupine 2. Ukupno 18 (6,6%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 10 (7,5%) iz Skupine 1 i 8 (5,8%) iz Skupine 2.

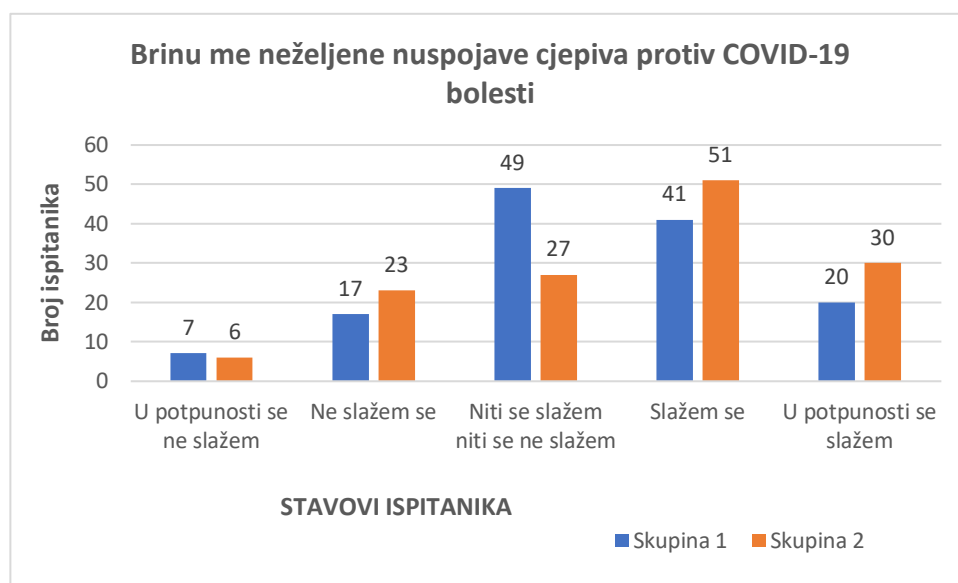
„**Slika 6.19.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Brine me sigurnost cjeviva protiv COVID-19 bolesti. (Sigurnost cjeviva - sposobnost cjeviva da ne uzrokuje neželjene nuspojave).“

Na pitanje „Brine me sigurnost cjeviva protiv COVID-19 bolesti. (Sigurnost cjeviva - sposobnost cjeviva da ne uzrokuje neželjene nuspojave).“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 52 (19,2%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 22 (16,4%) iz Skupine 1 i 30 (21,9%) iz Skupine 2. Ukupno 78 (28,8%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 33 (24,6%) iz Skupine 1 i 46 (33,6%) iz Skupine 2. Ukupno 87 (32,1%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 52 (38,8%) iz Skupine 1 i 35 (25,5%) iz Skupine 2. Ukupno 33 (12,2%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 16 (11,9%) iz Skupine 1 i 17 (12,4%) iz Skupine 2. Ukupno 21 ispitanik odgovorio je „Uopće se ne slažem“ - 12 (9%) iz Skupine 1 i 9 (6,6%) iz Skupine 2.

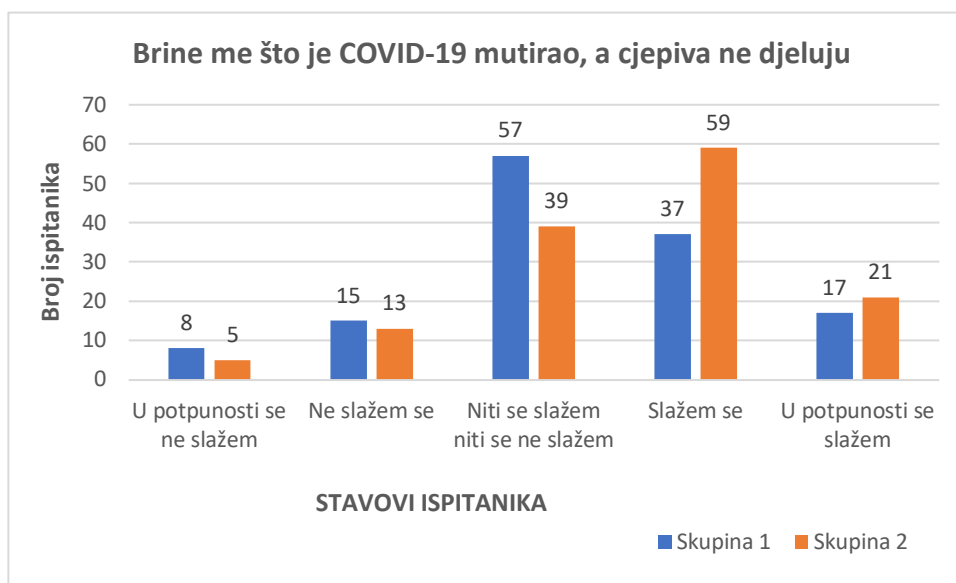
„Slika 6.20. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Smatram da je trajanje zaštite cjeviva protiv COVID-19 bolesti prekratko.“

Na pitanje „Smatram da je trajanje zaštite cjeviva protiv COVID-19 bolesti prekratko.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 53 (19,6%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 23 (17,2%) iz Skupine 1 i 30 (21,9%) iz Skupine 2. Ukupno 122 (45%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 59 (44%) iz Skupine 1 i 63 (46%) iz Skupine 2. Ukupno 82 (30,3%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 43 (32,1%) iz Skupine 1 i 39 (28,5%) iz Skupine 2. Ukupno 9 (3,3%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 6 (4,5%) iz Skupine 1 i 3 (2,2%) iz skupine 2. 5 ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 3 (2,2%) iz Skupine 1 i 2 (1,5%) iz Skupine 2.

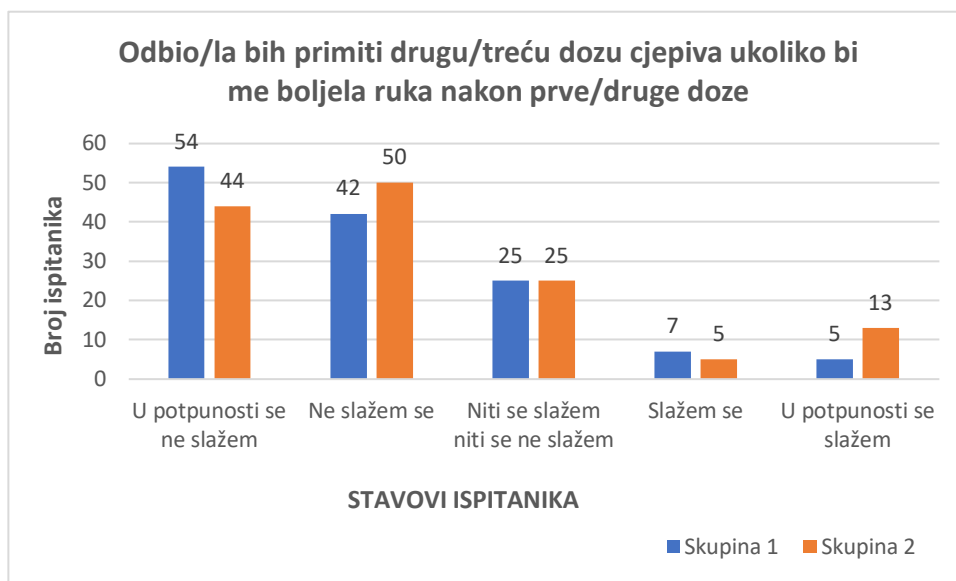
„**Slika 6.21.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Brinu me neželjene nuspojave cjeviva protiv COVID-19 bolesti.“

Na pitanje „Brinu me neželjene nuspojave cjeviva protiv COVID-19 bolesti.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 50 (18,5%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 20 (14,9%) iz Skupine 1 i 30 (21,9%) iz Skupine 2. Ukupno 92 (33,9%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 41 (30,6%) iz Skupine 1 i 51 (27,2%) iz Skupine 2. Ukupno 76 (28%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 49 (36,6%) iz Skupine 1 i 27 (19,7%) iz Skupine 2. Ukupno 40 (14,8%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 17 (12,7%) iz Skupine 1 i 23 (16,8%) iz Skupine 2. Ukupno 13 (4,8%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 6 (4,4%) iz Skupine 2.

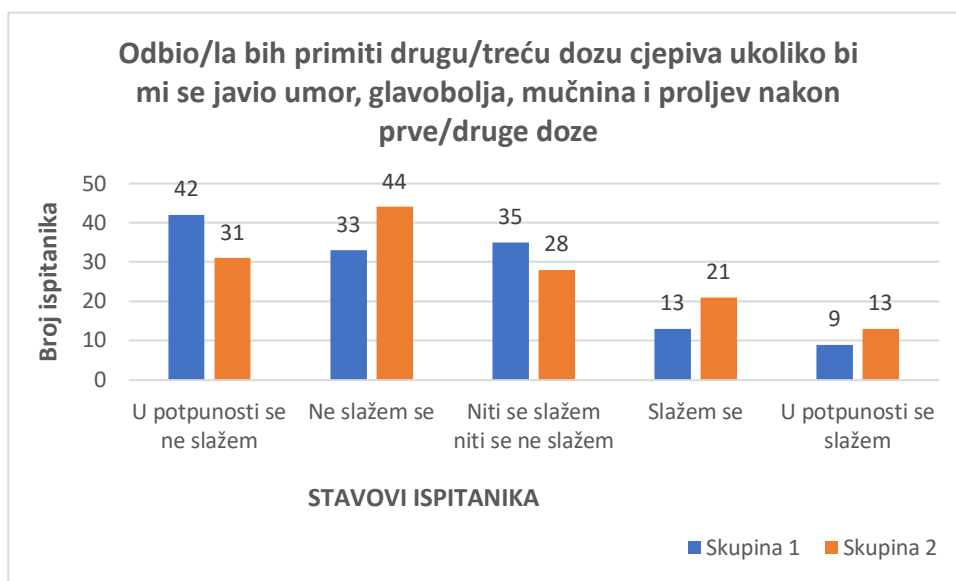
„Slika 6.22. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Brine me što je COVID-19 mutirao, a cjeviva ne djeluju.“

Na pitanje „Brine me što je COVID-19 mutirao, a cjeviva ne djeluju.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 38 (14%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 17 (12,7%) iz Skupine 1 i 21 (15,3%) iz Skupine 2. Ukupno 96 (35,4%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 37 (13,7%) iz Skupine 1 i 59 (43%) iz Skupine 2. Ukupno 96 (35,4%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 57 (42,5%) iz Skupine 1 i 39 (28,5%) iz Skupine 2. Ukupno 28 (10,3%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 15 (11,2%) iz Skupine 1 i 13 (9,5%) iz Skupine 2. 13 (4,8%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 8 (6%) iz Skupine 1 i 5 (3,6%) iz Skupine 2.

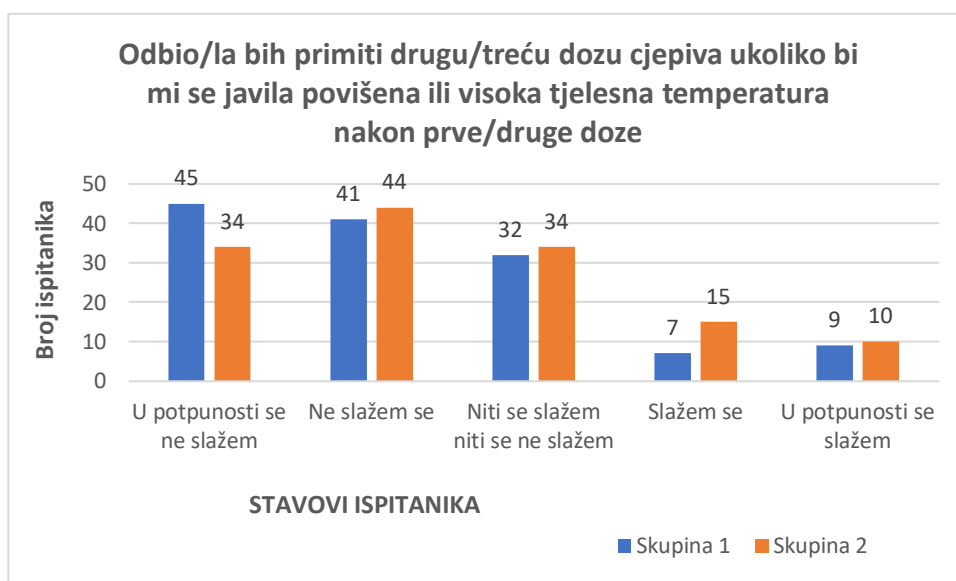
„Slika 6.23. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Odbio/la bih primiti drugu/treću dozu cjepiva ukoliko bi me boljela ruka nakon prve/druge doze.“

Na pitanje „Odbio/la bih primiti drugu/treću dozu cjepiva ukoliko bi me boljela ruka nakon prve/druge doze.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 18 (6,6%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 5 (3,7%) iz Skupine 1 i 13 (9,5%) iz Skupine 2. Ukupno 12 (4,4%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 5 (3,6%) iz Skupine 2. Ukupno 50 (18,4%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 25 (18,7%) iz Skupine 1 i 25 (18,2%) iz Skupine 2. Ukupno 92 (33,9%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 42 (31,3%) iz Skupine 1 i 50 (36,4%) iz Skupine 2. Ukupno 98 (36,1%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 54 (40,3%) iz Skupine 1 i 44 (32,1%) iz Skupine 2.

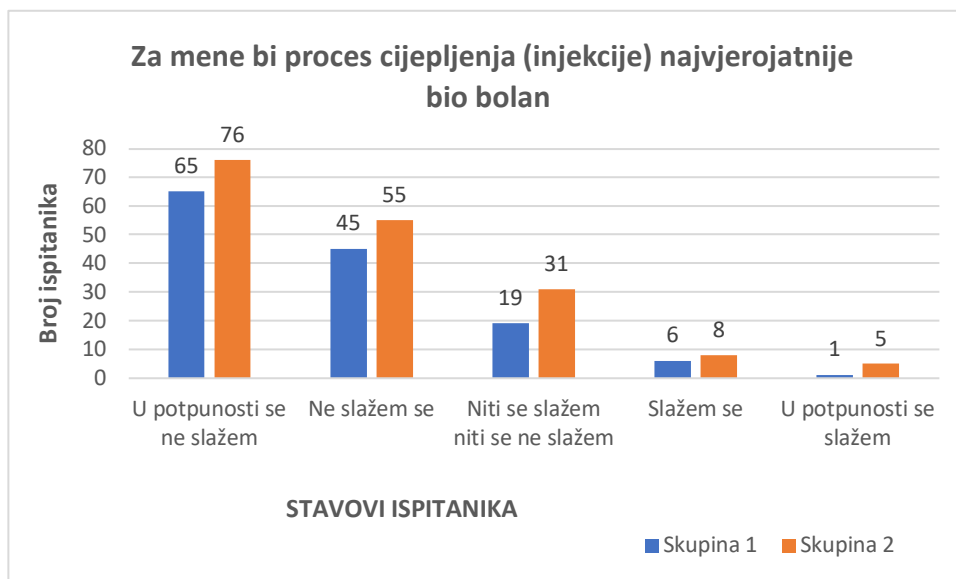
„**Slika 6.24.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Odbio/la bih primiti drugu/treću dozu cjeviva ukoliko bi mi se javio umor, glavobolja, mučnina i proljev nakon prve/druge doze.“

Na pitanje „Odbio/la bih primiti drugu/treću dozu cjeviva ukoliko bi mi se javio umor, glavobolja, mučnina i proljev nakon prve/druge doze.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 22 (8,1%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 9 (6,7%) iz Skupine 1 i 13 (9,5%) iz Skupine 2. Ukupno 34 (12,5%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 13 (9,7%) iz Skupine 1 i 21 (15,3%) iz Skupine 2. Ukupno 65 (24%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 35 (26,1%) iz Skupine 1 i 28 (20,4%) iz Skupine 2. Ukupno 77 (28,4%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 33 (24,6%) iz Skupine 1 i 44 (32,1%) iz Skupine 2. Ukupno 73 (26,9%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 42 (31,3%) iz Skupine 1 i 31 (22,6%) iz Skupine 2.

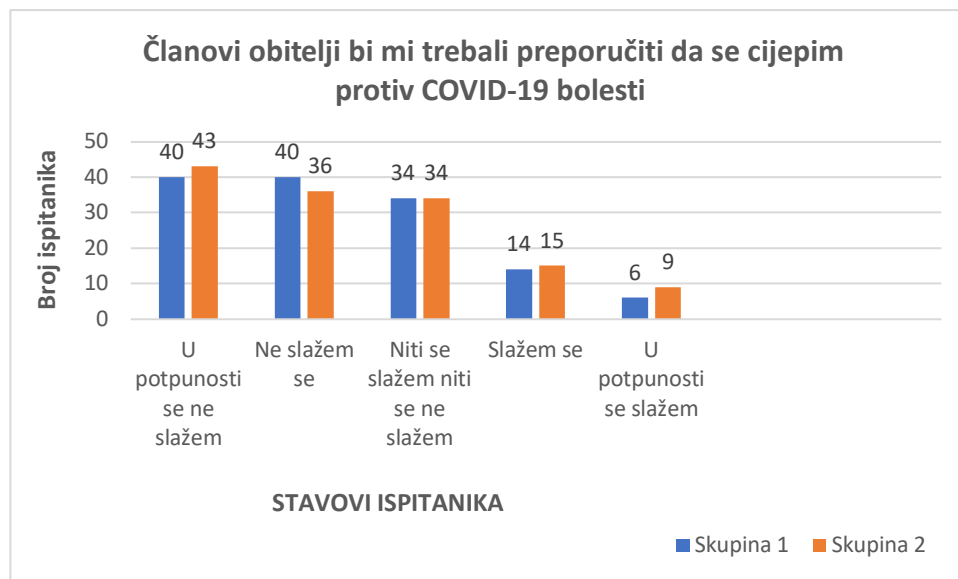
„**Slika 6.25.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Odbio/la bih primiti drugu/treću dozu cjepiva ukoliko bi mi se javila povišena ili visoka tjelesna temperatura nakon prve/druge doze.“

Na pitanje „Odbio/la bih primiti drugu/treću dozu cjepiva ukoliko bi mi se javila povišena ili visoka tjelesna temperatura nakon prve/druge doze.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 19 (7%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 9 (6,7%) iz Skupine 1 i 10 (7,3%) iz Skupine 2. Ukupno 22 (8,1%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 15 (10,9%) iz Skupine 2. Ukupno 66 (24,4%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 32 (23,9%) iz Skupine 1 i 34 (24,8%) iz Skupine 2. Ukupno 85 (31,4%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 41 (30,6%) iz Skupine 1 i 44 (32,8%) iz Skupine 2. Ukupno 79 (29,2%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 45 (33,6%) iz Skupine 1 i 34 (24,8%) iz Skupine 2.

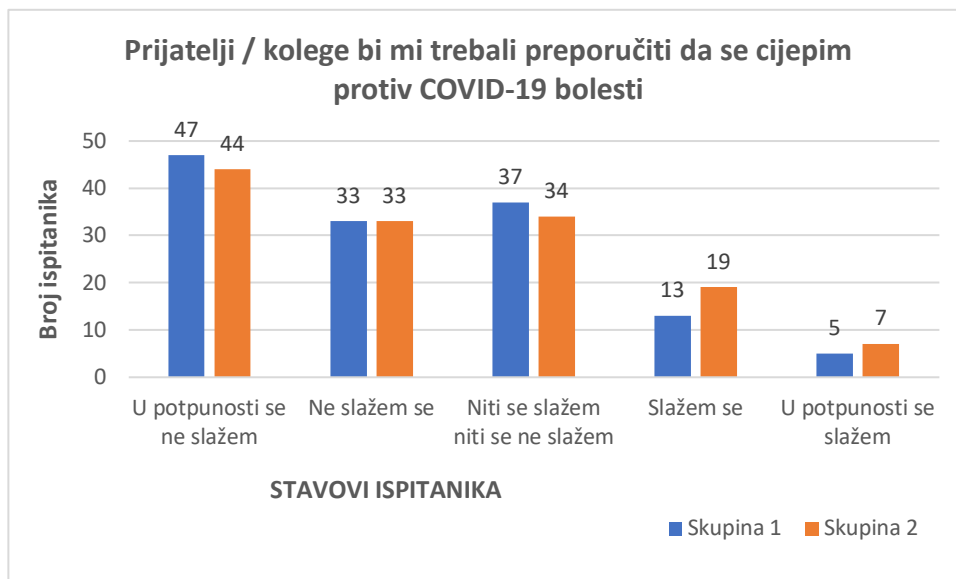
„Slika 6.26. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Za mene bi proces cijepljenja (injekcije) najvjerojatnije bio bolan.“

Na pitanje „Za mene bi proces cijepljenja (injekcije) najvjerojatnije bio bolan.“ odgovorio je 271 ispitanik. 6 (2,2%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 1 (0,7%) iz Skupine 1 i 5 (3,6%) iz Skupine 2. Ukupno 13 (4,8%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 6 (4,8%) iz Skupine 1 i 8 (5,8%) iz Skupine 2. Ukupno 41 (15,1%) ispitanik odgovorio je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 19 (14,2%) iz Skupine 1 i 31 (22,6%) iz Skupine 2. Ukupno 100 (36,9%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 45 (33,6%) iz Skupine 1 i 55 (40,1%) iz Skupine 2. Ukupno 141 (52%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 65 (48,5%) iz Skupine 1 i 76 (55,5%) iz Skupine 2.

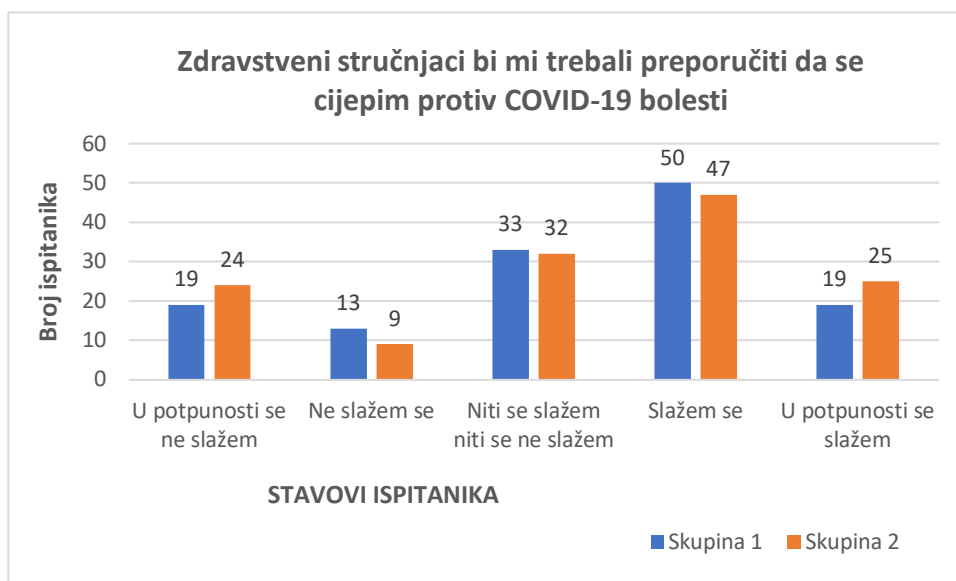
„Slika 6.27. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Članovi obitelji bi mi trebali preporučiti da se cijepim protiv COVID-19 bolesti.“

Na pitanje „Članovi obitelji bi mi trebali preporučiti da se cijepim protiv COVID-19 bolesti.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 15 (5,5%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 6 (4,5%) iz Skupine 1 i 9 (6,6%) iz Skupine 2. Ukupno 29 (10,7%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 14 (10,4%) iz Skupine 1 i 15 (10,9%) iz Skupine 2. Ukupno 68 (25,1%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 34 (25,4%) iz Skupine 1 i 34 (24,8%) iz Skupine 2. Ukupno 76 (28%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 40 (29,9%) iz Skupine 1 i 36 (26,3%) iz Skupine 2. Ukupno 83 (30,6%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 40 (29,9%) iz Skupine 1 i 43 (31,4%) iz Skupine 2.

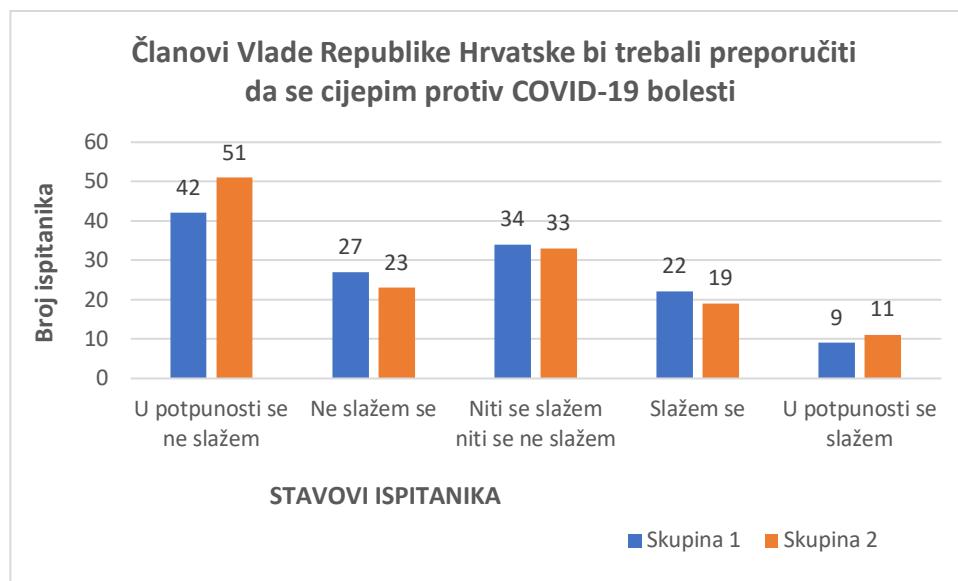
„**Slika 6.28.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Prijatelji / kolege bi mi trebali preporučiti da se cijepim protiv COVID-19 bolesti.“

Na pitanje „Prijatelji / kolege bi mi trebali preporučiti da se cijepim protiv COVID-19 bolesti.“ odgovorio je 271 ispitanik. 12 (4,4%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 5 (3,7%) iz Skupine 1 i 7 (5,1%) iz Skupine 2. Ukupno 32 (11,8%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 13 (9,7%) iz Skupine 1 i 19 (13,9%) iz Skupine 2. Ukupno 71 (26,2%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 37 (27,6%) iz Skupine 1 i 34 (24,8%) iz Skupine 2. Ukupno 66 (24,4%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 33 (24,6%) iz Skupine 1 i 33 (24,1%) iz Skupine 2. Ukupno 91 (33,6%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 47 (35,1%) iz Skupine 1 i 44 (32,1%) iz Skupine 2.

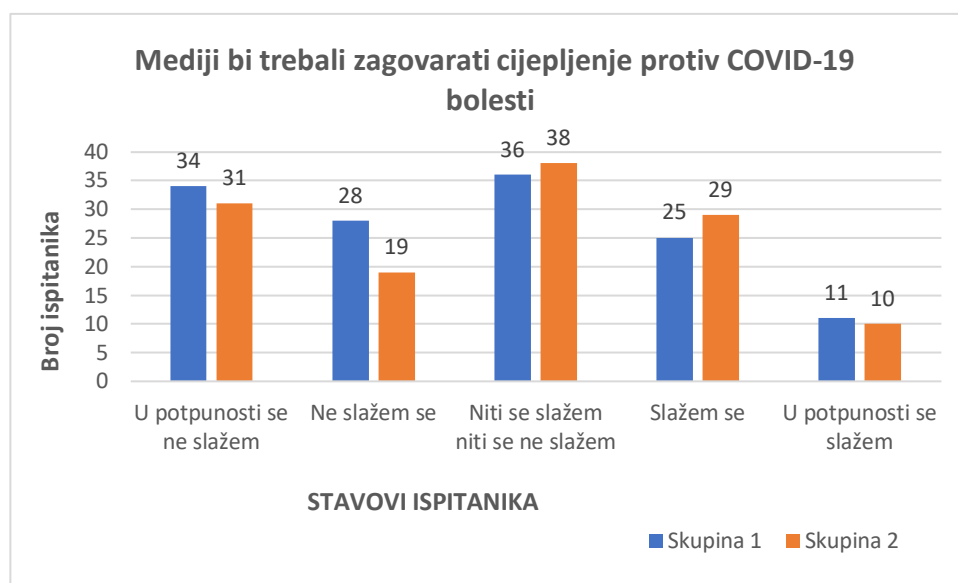
„Slika 6.29. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Zdravstveni stručnjaci bi mi trebali preporučiti da se cijepim protiv COVID-19 bolesti.“

Na pitanje „Zdravstveni stručnjaci bi mi trebali preporučiti da se cijepim protiv COVID-19 bolesti.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 44 (16,2%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 19 (14,2%) iz Skupine 1 i 25 (18,2%) iz Skupine 2. Ukupno 97 (35,8%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 50 (37,3%) iz Skupine 1 i 47 (34,3%) iz Skupine 2. Ukupno 65 (24%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 33 (24,6%) iz Skupine 1 i 32 (23,4%) iz Skupine 2. Ukupno 22 (8,1%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 13 (9,7%) iz Skupine 1 i 9 (6,6%) iz Skupine 2. Ukupno 43 (15,9%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 19 (14,2%) iz Skupine 1 i 24 (17,5%) iz Skupine 2.

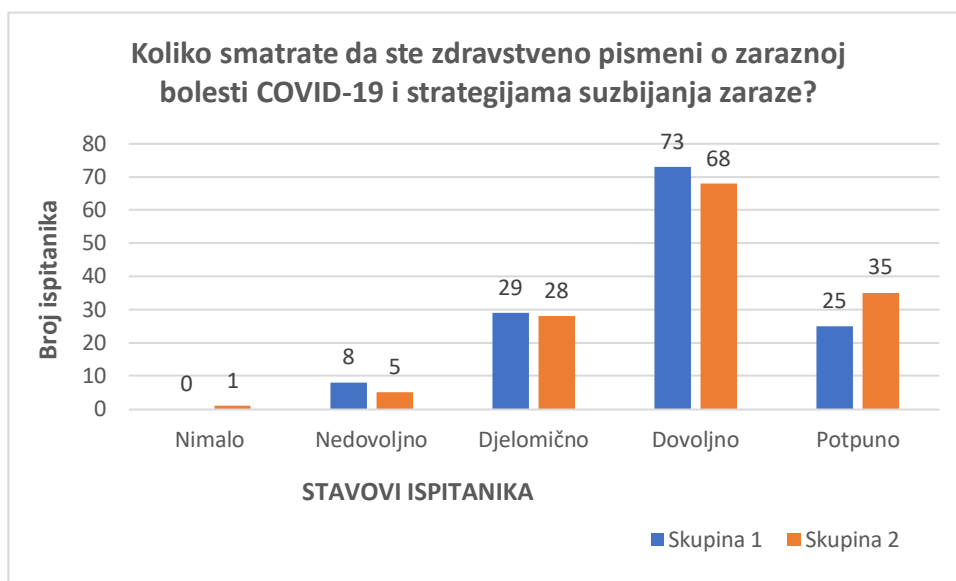
„**Slika 6.30.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Članovi Vlade Republike Hrvatske bi trebali preporučiti da se cijepim protiv COVID-19 bolesti.“

Na pitanje „Članovi Vlade Republike Hrvatske bi trebali preporučiti da se cijepim protiv COVID-19 bolesti.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 20 (7,4%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 9 (6,7%) iz Skupine 1 i 11 (8%) iz Skupine 2. Ukupno 41 (15,1%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 22 (16,4%) iz Skupine 1 i 19 (13,9%) iz Skupine 2. Ukupno 67 (24,7%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 34 (25,4%) iz Skupine 1 i 33 (24,1%) iz Skupine 2. Ukupno 50 (18,5%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 27 (20,1%) iz Skupine 1 i 23 (16,8%) iz Skupine 2. Ukupno 93 (34,3%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 42 (31,3%) iz Skupine 1 i 51 (37,2%) iz Skupine 2.

„Slika 6.31. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Mediji bi trebali zagovarati cijepljenje protiv COVID-19 bolesti.“

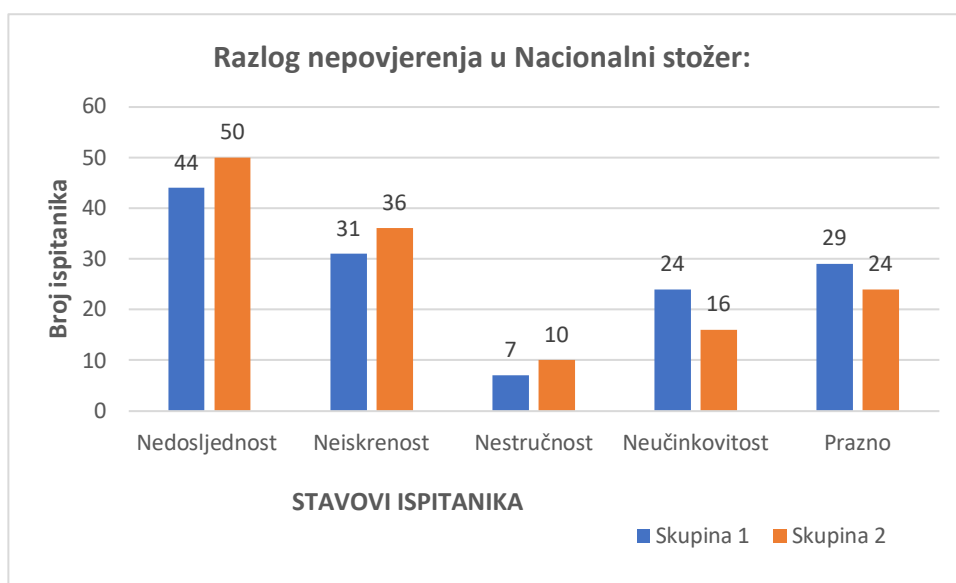
Na pitanje „Mediji bi trebali zagovarati cijepljenje protiv COVID-19 bolesti.“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 21 (7,7%) ispitanika odgovorilo je „U potpunosti se slažem“ - 11 (8,2%) iz Skupine 1 i 10 (7,3%) iz Skupine 2. Ukupno 54 (19,9%) ispitanika odgovorilo je „Slažem se“ - 25 (18,6%) iz Skupine 1 i 29 (21,2%) iz Skupine 2. Ukupno 74 (27,3%) ispitanika odgovorilo je „Niti se slažem, niti se ne slažem“ - 36 (26,9%) iz Skupine 1 i 38 (27,7%) iz Skupine 2. Ukupno 47 (17,3%) ispitanika odgovorilo je „Ne slažem se“ - 28 (20,9%) iz Skupine 1 i 19 (13,9%) iz Skupine 2. Ukupno 75 (27,7%) ispitanika odgovorilo je „Uopće se ne slažem“ - 34 (25,4%) iz Skupine 1 i 31 (22,6%) iz Skupine 2.

„Slika 6.32. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Koliko smatrate da ste zdravstveno pismeni o zaraznoj bolesti COVID-19 i strategijama suzbijanja zaraze?“

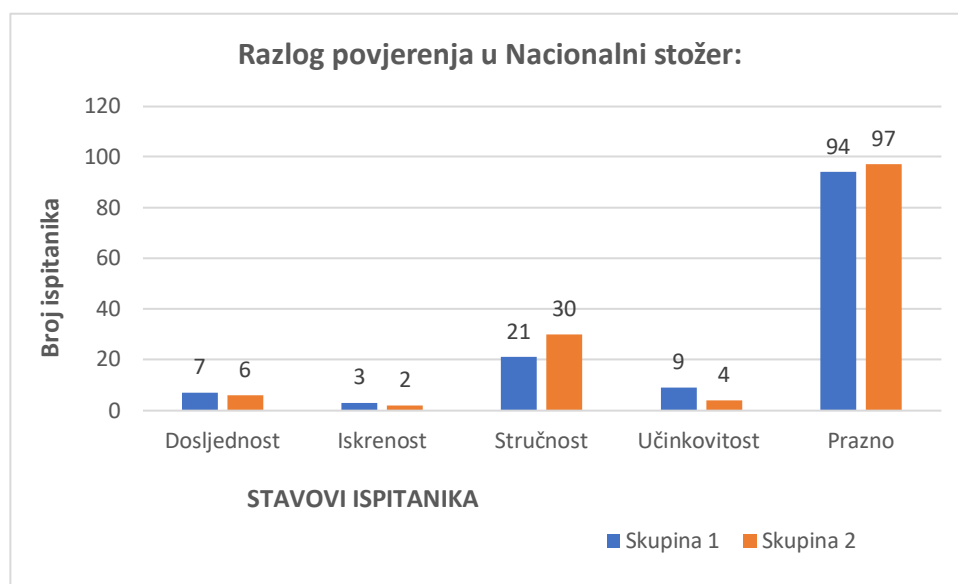
Na pitanje „Koliko smatrate da ste zdravstveno pismeni o zaraznoj bolesti COVID-19 i strategijama suzbijanja zaraze?“ odgovorio je 271 ispitanik. Ukupno 60 (22,1%) ispitanika odgovorilo je „Potpuno“ - 25 (18,7%) iz Skupine 1 i 35 (25,5%) iz Skupine 2. Ukupno 141 (52%) ispitanika odgovorilo je „Dovoljno“ - 73 (54,5%) iz Skupine 1 i 68 (49,6%) iz Skupine 2. Ukupno 57 (21%) ispitanika odgovorilo je „Djelomično“ - 29 (21,6%) iz Skupine 1 i 28 (20,4%) iz Skupine 2. Ukupno 13 (4,8%) ispitanika odgovorilo je „Nedovoljno“ - 8 (6%) iz Skupine 1 i 5 (3,6%) iz Skupine 2. 1 (0,3%) ispitanik odgovorio je „Nimalo“, što čini 0,7% iz Skupine 2.

Na pitanje „Na skali od 1 do 10, koliko imate povjerenja u Nacionalni stožer koji donosi ključne odluke i mjere u borbi protiv COVID-19 bolesti?“ odgovorio je 271 ispitanik. 64 (23,6%) ispitanika odgovorilo je ocjenom 1 na skali od 1 do 10, 31 (11,4%) ispitanik odgovorio je ocjenom 2, 38 (14%) ispitanika ocjenom 3, 30 (11,1%) ispitanika ocjenom 4, 34 (12,5%) ispitanika ocjenom 5, 23 (8,5%) ispitanika ocjenom 6, 25 (9,2%) ispitanika ocjenom 7, 13 (4,8%) ispitanika ocjenom 8, 6 (2,2%) ispitanika ocjenom 9 te 7 (2,6%) ispitanika odgovorilo je ocjenom 10 na skali od 1 do 10.

„**Slika 6.33.** Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Razlog nepovjerenja u Nacionalni stožer“.

Na pitanje „Razlog nepovjerenja u Nacionalni stožer“ odgovorilo je 218 ispitanika. Ukupno 40 (18,3%) ispitanika izjasnilo je svoj razlog nepovjerenja kao „Neučinkovitost“ - 24 (17,8%) iz Skupine 1 i 16 (11,8%) iz Skupine 2. Ukupno 94 (43,1%) ispitanika stavilo je „Nedosljednost“ kao razlog nepovjerenja - 44 (32,6%) iz Skupine 1 i 50 (36,8%) iz Skupine 2. 17 (7,8%) ispitanika stavilo je „Nestručnost“ - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 10 (7,4%) iz Skupine 2. 67 (30,7%) ispitanika stavilo je „Neiskrenost“ kao razlog nepovjerenja u Nacionalni stožer - 31 (23%) iz Skupine 1 i 36 (26,5%) iz Skupine 2.

„Slika 6.34. Grafički prikaz rezultata odgovora na pitanje: Razlog povjerenja u Nacionalni stožer“.

Na pitanje „Razlog povjerenja u Nacionalni stožer“ odgovorilo je 80 ispitanika. Ukupno 13 (16,3%) ispitanika izjasnilo je svoj razlog povjerenja kao „Učinkovitost“ - 9 (6,7%) iz Skupine 1 i 4 (2,9%) iz Skupine 2. Ukupno 13 (16,3%) ispitanika stavilo je „Dosljednost“ kao razlog povjerenja - 7 (5,2%) iz Skupine 1 i 6 (4,3%) iz Skupine 2. Ukupno 49 (61,3%) ispitanika stavilo je „Stručnost“ - 21 (15,7%) iz Skupine 1 i 30 (21,6%) iz Skupine 2 te ukupno 5 (6,3%) ispitanika stavilo je „Iskrenost“ kao razlog povjerenja u Nacionalni stožer - 3 (2,2%) iz Skupine 1 i 2 (1,4%) iz Skupine 2.

Na pitanje „Što bi bilo presudno za Vašu odluku da se cijepite?“ odgovorio je 271 ispitanik. 67 (24,7%) ispitanika odabralo je odgovor „Vjerujem u učinkovitost i sigurnost cjepiva“, 63 (23,2%) ispitanika odabralo je „Zbog straha od COVID-19 i mogućih posljedica na zdravlje“, 85 (31,4%) ispitanika odgovorilo je „Zbog društvene odgovornosti“, 116 (42,8%) ispitanika odgovorilo je „Zbog povratka normalnom načinu života i pogodnosti za cijepljene“, 69 (25,5%) ispitanika odgovorilo je „Učestalo testiranje PCR metodom ili brzim antigenskim testom mi stvara neugodu“ i 117 (43,2%) ispitanika odabralo je odgovor „Zbog toga što ne mogu slušati predavanja na fakultetu / odraditi vježbe u bolnici bez COVID - potvrde“.

Na pitanje „Što bi bilo presudno za Vašu odluku da se ne cijepite?“ odgovorio je 271 ispitanik. 123 (45,4%) ispitanika odabralo je odgovor „Ne vjerujem u sigurnost cjepiva“, 37 (13,7%) ispitanika odgovorilo je „Sumnjam u opasnost od zaraze COVID-19“, 167 (61,6%) ispitanika odgovorilo je „Zbunjen/a sam zbog različitih izvora informacija o sigurnosti cjepiva“, 89 (32,8%) ispitanika odgovorilo je „Imam imunitet koji me štiti od zaraze COVID-19“ i 8 (3%) ispitanika odabralo je odgovor „Općenito sam protivnik cijepjenja“.

7. RASPRAVA

Istraživanje se provodilo u razdoblju od 4. travnja do 4. svibnja 2022. godine.

„Sa širenjem COVID-19 virusa, mnogi gradovi diljem svijeta donijeli su preventivne mjere kao što su karantene ili lockdown s ciljem zaštite lokalnog stanovništva, ali i s ciljem smanjenja infekcije.“ (20) Studenti, kao dio populacije, s obzirom na njihove akademske i životne potrebe, karakterizira visoka stopa mobilnosti i aktivne i vrlo česte društvene aktivnosti što ih stavlja u zonu povećanog rizika zaraze i većeg rizika od transmisije bolesti. Upravo je to i bio jedan od značajnijih razloga uključivanja studenata u ovo istraživanje.

Glavna je pretpostavka ovog rada bila da će pozitivan stav prema cijepljenju budućih zdravstvenih djelatnika, odnosno procijepljenost studenata Sestrinstva na području Republike Hrvatske biti proporcionalan s godinama studiranja pa će se nadalje nastojati analizirati različiti aspekti i mišljenja o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti između Skupine 1 i Skupine 2.

Promatramo li razlike u stavovima o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti između Skupine 1 i Skupine 2, stavovi se razlikuju. Tendencija tih stavova nije uniformna pa će se u nastavku nastojati objasniti uočene razlike u stavovima. Na taj način, moguće je utvrditi da je postavljena pretpostavka djelomično prihvaćena, s obzirom da kod nekih pitanja postoje sličnosti odgovora kod ove dvije skupine, dok kod drugih postoji određena različitost. Pa tako analizirajući stav o riziku po obitelji i prijatelja, ukoliko se osoba cijepi (Slika 6.15), vidljiva je velika različitost u dvije kategorije. Jedna različitost je usmjerena na neodlučnost, što može biti povezano i s nepoznavanjem materije, pa ispitanici jednostavno nisu znali što odgovoriti, odnosno 13% više ispitanika Skupine 1 je na taj način odgovorilo u odnosu na Skupinu 2 (27% vs 14%). Druga različitost unutar istog pitanja je bila kod slaganja s tvrdnjom gdje je 39% ispitanika Skupine 1 utvrdilo da se slaže s tvrdnjom da se cijepljenjem smanjuje rizik za bliske kontakte, dok je 14% više ispitanika Skupine 2 utvrdilo istu stvar. Rezultati ovog istraživanja govore da se ukupno 48% studenata izjasnilo pozitivnim stavom na ovu tezu. Uspoređujući rezultate ovog istraživanja s rezultatima Wanga i sur. (22) dolazi se do velike razlike od 25% kada je riječ o stavovima studenata izvan Kine, odnosno 22% kada je riječ o domicilnim studentima.

Zanimljivo je analizirati Sliku 6.17. koji govori o generalnom mišljenju o korisnosti cjepiva protiv COVID-19 bolesti. Ono što predstavlja značajnu razliku nisu studenti koji su izrazili pozitivan ili negativan stav s obzirom na godine, već razlika u studentima koji nemaju

nikakvo mišljenje, odnosno niti se slažu niti ne slažu. Mnogo je viši postotak takvih ispitanika u Skupini 2 u odnosu na Skupinu 1 (20% vs 31%). Razlog takvog odnosa može biti višestruki. Možda malo manje kritičkog razmišljanja kod studenata početnih godina studija, možda veća količina oprečnih informacija do kojih dolaze studenti viših godina studija što kod studenata viših godina može izazivati, odnosno izaziva zbunjenost.

Stavovi prema učinkovitosti i sigurnosti cjepiva (slike 6.18 i 6.19) također pokazuju određene razlike. Naime, studenti Skupine 1 pokazuju veću dozu neodlučnosti kada je riječ o brizi vezanoj za učinkovitost i sigurnost cjepiva (39% vs 26%). Isto tako studente viših godina studija (Skupina 2) mnogo više brine sigurnost i učinkovitost cjepiva (56%) u odnosu na studente Skupine 1, (40%). Uspoređujući generalno rezultate ovog istraživanja s ranije navedenim (Wang i sur.), dolazi se do zaključka da se stavovi ovog istraživanja poklapaju sa stavovima studenata iz inozemstva kada je riječ o učinkovitosti, no da je puno manja zabrinutost u učinkovitost kod domicilnih kineskih studenata. Moguće je da to proizlazi i iz činjenice da je njihov politički ustroj različit u odnosu na našu zemlju, gdje oni možda imaju usađene vrijednosti o blažem propitkivanju službenih narativa. Isti trend je moguće vidjeti kada je riječ i o sigurnosti, s time da je briga o sigurnosti još izraženija u zemalja izvan Kine te je također viša za 6% u odnosu na naše istraživanje, dok je zabrinutost kod studenata u Kini i kod naših ispitanika bliža, odnosno razlika je 3% (44% vs 47%).

I studenti Skupine 1 i studenti Skupine 2 smatraju da je trajanje zaštite cjepivom prekratko, te tu nema neke veće razlike.

Vrlo su zanimljiva sljedeća dva grafička prikaza rezultata koja se odnose na neželjene posljedice cjepiva (slika 6.21) i mutaciju virusa (6.22). Kod slike 6.21, 45% više ispitanika Skupine 1 od ispitanika Skupine 2 je indiferentno prema neželjenim posljedicama cjepiva, odnosno niti se slažu niti ne slažu o brizi za neželjene nuspojave cjepiva. Također razlika je vidljiva i kod slaganja o brizi za nuspojave, gdje je 46% ispitanika Skupine 1 izrazilo brigu, dok je 59% ispitanika skupine 2 izrazilo isti stav. Razlog može biti veća količina znanja koju posjeduju studenti viših godina pa samim time prilaze pitanju nuspojava različitih tretmana s jednom većom dozom opreza. Generalan stav naših studenata Sestrinstva u odnosu na studente u Kini nije različit (52% vs 53.3%), dok je različit u odnosu na analizirane zemlje izvan Kine (52% vs 60.3%).

Skoro pa identičan trend različitosti s obzirom na godine studija vidljiv je i kada je riječ o brizi zbog mutiranja virusa. Ne postoji razlika u stavu studenata o odbijanju cjepiva ukoliko

bi se nakon cjepiva javile određene nuspojave, bilo da je riječ o umoru, glavobolji, mučnini, proljevu (slika 6.24), povišenoj temperaturi (6.25) ili boli u ekstremitetu (slika 6.23).

Studenti obje skupine podjednako smatraju da bi trebali biti autonomni u donošenju odluke o cjepivu protiv COVID-19, neovisno radi li se o preporuci članova obitelji (grafikon 6.27) ili prijatelja i kolega (6.28), ali također podjednako smatraju da bi im tu preporuku trebali dati zdravstveni djelatnici (grafikon 6.29). Prema jednom istraživanju, članovi Vlade bi umjesto studenata trebali naglašavati prednosti cijepjenja protiv COVID-19 bolesti. Pokazalo se kako je dobivanje informacija od strane članova Vlade učinkovitije pri ublažavanju zabrinutosti javnosti o sigurnosti cjepiva. (21) Dakle, prema rezultatima ovog istraživanja, ispitanici se ne slažu s rezultatima prije spomenutog istraživanja. Gledajući rezultate prethodnih istraživanja, veća je vjerojatnost da će visokoobrazovana populacija prije vjerovati zdravstvenim stručnjacima koji svoje iskaze o sigurnosti i djelotvornosti cjepiva temelje na čvrstim dokazima kliničkih istraživanja. (22, 23) No, vezano za preporuke, ukupno 44% ispitanika ili nije sigurno o tome da im zdravstveni stručnjaci trebaju dati preporuku ili smatraju da im čak niti oni ne bi trebali dati tu preporuku već da trebaju biti potpuno autonomni (20%), dok generalno smatra čak njih 53% smatra da im predstavnici Vlade ne bi trebali davati preporuke na tu temu ili nisu sigurni (25%), te tu nema nekakvih velikih razlika s obzirom na skupine ispitanika.

Samo 28% ispitanika smatra da bi mediji trebali zagovarati cijepljenje te nema niti u ovom segmentu razlike s obzirom na godinu studiranja. Rezultati ukazuju da studenti Sestrinstva smatraju da posjeduju vrlo visoku razinu zdravstvene pismenosti te tu nema razlike s obzirom na homogenizirane skupine.

Gledajući na skupinu pitanja koja se odnose na povjerenje, odnosno, nepovjerenje prema Nacionalnom stožeru, rezultati odgovora na pitanje „Na skali od 1 do 10, koliko imate povjerenja u Nacionalni stožer koji donosi ključne odluke i mjere u borbi protiv COVID-19 bolesti?“ ukazuju na negativan stav prema Nacionalnom stožeru. Kod ispitanika se isto tako tražio razlog povjerenja, odnosno nepovjerenja u Nacionalni stožer. Značajno je manji broj ispitanika odgovorio na pitanje u kojem se tražio razlog povjerenja u Nacionalni stožer. Dakle, kada je riječ o povjerenju/nepovjerenju u Nacionalni stožer, rezultati (slike 6.33 i 6.34) generalno govore o nepovjerenju u isti, ne razlikuju se s obzirom na skupine, a rangirano od najvišeg prema najnižem, studenti smatraju nedosljednost kao najveći problem stožera, zatim slijedi neiskrenost pa neučinkovitost i na kraju nestručnost.

Na pretposljednje pitanje koje glasi „Što bi bilo presudno za Vašu odluku da se cijepite?“ 117 (43,2%) ispitanika smatra da bi im najznačajniji razlog, ukoliko se cijepe, bio to da mogu normalno slušati predavanja na fakultetu, odnosno da mogu odrađivati vježbe u bolnici. Zatim, 116 (42,8%) ispitanika bi se cijepilo zbog povratka normalnom načinu života i pogodnosti koje nudi „COVID-potvrda“. Nadalje, kada se govori o društvenoj odgovornosti, 85 ispitanika, što čini samo 31,4% bi se cijepilo iz spomenutog razloga. 69 (25,5%) ispitanika bi se cijepilo iz razloga da izbjegnu učestalo testiranje PCR metodom ili brzim antigenskim testom jer im navedene metode stvaraju neugodu, a 67 (24,7%) ispitanika bi se cijepilo jer vjeruju u sigurnost i učinkovitost cjepiva. Najmanji broj ispitanika, točnije 63 (23,2%) ispitanika se zapravo boji COVID-19 bolesti i posljedica koje može ostaviti pa bi njima to bio glavni razlog cijepjenja.

Što se posljednjeg pitanja koje glasi „Što bi bilo presudno za Vašu odluku da se ne cijepite?“ tiče, najveći broj ispitanika, konkretno 167 (61,6%) ispitanika navelo je da je zbunjeno zbog različitih izvora informacija koje dobivaju putem različitih medija, odnosno zbog širenja raznih dezinformacija te bi se na temelju ovog rezultata trebao poslati apel nadležnima kako bi se mogle poduzeti konkretne mjere glede informiranja populacije o sigurnosti cjepiva. Od 271 ispitanika, njih 123 (45,4%) ne vjeruje u sigurnost cjepiva, što također može biti posljedica prije navedenog širenja raznih informacija. Nadalje, 89 (32,8%) ispitanika je u tome trenutku zastupalo imunost koja ih je štitila od zaraze COVID-om-19, a 37 (13,7%) ispitanika sumnja u opasnost od zaraze istim. 8 (3%) ispitanika općenito su protivnici cijepjenja, što zapravo i nije mala brojka prema ukupnom broju ispitanika (N=271) kao što se čini na prvu. Valja napomenuti da je zbroj označenih odgovora u posljednja dva pitanja značajno veći od ukupnog broja ispitanika iz razloga što su ispitanici mogli označiti 2 odgovora koji su najtočniji za njih.

Povežu li se rezultati medijskog zagovaranja cijepjenja s rezultatima pitanja o presudnim razlozima za cijepjenje, može se reći da su ove dvije stavke osjetno povezane. Dakle, velika većina ispitanika je zbunjena zbog različitih informacija koje se dobivaju o cijepjenju, te različite informacije dobivaju se iz različitih vidova medija, samim time dolazi do velikog šuma unutar komunikacijskog kanala. Mediji su, prema stavovima studenata Sestrinstva, izgubili vjerodostojnost i ne predstavljaju veliki faktor kada je riječ o savjetovanju o cijepjenju. Samim time, mediji bi svoj način komuniciranja s javnošću, ili su trebali svoj način komuniciranja s javnošću usmjeriti prema takvim načinima izvještavanja koji bi svakom

pojedincu ponaosob omogućili stvaranje vlastitog stava, a ne da im se imputiralo da se trebaju cijepiti (kontinuirano), što je, moguće, izazvalo revolt kod velikog broja ljudi.

8. ZAKLJUČAK

Prema rezultatima ovog istraživanja, nema značajnih razlika između Skupine 1 i Skupine 2, ali smo dobili vrijedne rezultate koji nam daju uvid u stavove studenata Sestrinstva o cijepljenju protiv COVID-19 bolesti. Promatramo li rezultate s obzirom na godinu studija, generalno nema osjetne razlike među skupinama, ali postoje određena pitanja, tj. odgovori ispitanika gdje se ipak može vidjeti razlika u stavovima između Skupine 1 i Skupine 2. Drugo, utvrdili smo da nema razlike u stavovima između skupina s obzirom na spol i na kraju, rezultati ovog istraživanja ukazuju nam na to da kod studenata Sestrinstva postoji negativan stav naspram Nacionalnog stožera.

Ono što je možda potrebno, jest proaktivno djelovati na znanje o nuspojavama različitih tretmana kako bi se smanjio broj studenata koji su indiferentni i ne znaju slažu li se ili ne slažu kada je riječ o brizi za neželjene nuspojave cjepiva, njegovoj učinkovitosti i sigurnosti te mutacijama virusa koje se mogu javiti i djelovati na populaciji na određen, drugačiji način. Upravo kod brige o učinkovitosti i sigurnosti cjepiva potrebno je preventivno djelovati kako bi studenti nižih godina studija mogli steći znanja koja bi im omogućavala da vode brigu o učincima i sigurnosti tretmana ali i njihovim posljedicama.

Što se informiranja populacije tiče, iz rezultata provedenog istraživanja, ljudi ne žele stalno slušati članove Vlade, niti pak žele čuti razne dezinformacije od strane bliskih im osoba, već je dokazano da će prije vjerovati zdravstvenim stručnjacima koji će svoje iskaze temeljiti na čvrstim dokazima utvrđenim putem kliničkih ispitivanja. Prijedlog je da su se informacije o koronavirusu trebale prenositi na nešto drugačiji način u odnosu na onaj koji je bio izabran, a koji bi onda omogućavao svakoj osobi da na temelju vlastite savjesti i prosudbe donese odluku, a ne da ta odluka bude proizvod prisile, straha, neznanja, zasićenosti ili inata.

9. LITERATURA

1. Hrvatska enciklopedija - cijepljenje. Dostupno na:

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=11816>

2. WHO - vaccines and imunization. Dostupno na: <https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization#tab=tab>

3. Spencer A. Rathaus. Temelji psihologije. Naklada Slap, Zagreb. 2000.

4. Hrvatska enciklopedija - strah. Dostupno na:

<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=58300>

5. Osinubi AAA, Medubi LJ, Akang EN, i sur. A comparison of the anti-diabetic potential of d-ribose-l-cysteine with insulin, and oral hypoglycaemic agents on pregnant rats. Toxicol Rep. 2018; 5:832-838. Objavljeno: 9. kol. 2018. doi:10.1016/j.toxrep.2018.08.003

6. Santini, M. i Kusulja, M. Liječenje COVID-19. Medicus, 29 (2 COVID-19), 171-177. 2020. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/244325>

7. Woo PC, Lau SK, Chu CM, i sur.. Characterization and complete genome sequence of a novel coronavirus, coronavirus HKU1, from patients with pneumonia. J Virol. 2005;79(2):884-895. doi:10.1128/JVI.79.2.884-895. 2005.

8. Sharma A, Ahmad Farouk I, Lal SK. COVID-19: A Review on the Novel Coronavirus Disease Evolution, Transmission, Detection, Control and Prevention. Viruses. 2021;13(2):202. Objavljeno: 29. sij. 2021. doi:10.3390/v13020202

9. Wilder-Smith A, Telesman MD, Heng BH, Earnest A, Ling AE, Leo YS. Asymptomatic SARS coronavirus infection among healthcare workers, Singapore. Emerg Infect Dis. 2005;11(7):1142-1145. doi:10.3201/eid1107.041165

10. Chen N, Zhou M, Dong X, et al. Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. Lancet. 2020;395(10223):507-513. doi:10.1016/S0140-6736(20)30211-7

11. Chen N, Zhou M, Dong X, et al. Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. Lancet. 2020;395(10223):507-513. doi:10.1016/S0140-6736(20)30211-7

12. Worldometer - coronavirus. Dostupno na: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
13. Hrvatski zavod za javno zdravstvo - Provedbeni program cijepljenja za 2022. godinu. Narodne novine, 2021. Dostupno na: <https://www.hzjz.hr/sluzba-epidemiologija-zarazne-bolesti/provedbeni-program-cijepljenja-za-2022-godinu/>
14. Liu C, Zhou Q, Li Y, et al. Research and Development on Therapeutic Agents and Vaccines for COVID-19 and Related Human Coronavirus Diseases. ACS Cent Sci. 2020;6(3):315-331. doi:10.1021/acscentsci.0c00272
15. WHO Timeline. 2022. Dostupno na: <https://www.who.int/news/item/27-04-2020-who-timeline---covid-19>
16. Hrvatski zavod za javno zdravstvo - Cijepljenje protiv COVID-19. 2022. Dostupno na: <https://www.hzjz.hr/>
17. Fiolet T, Kherabi Y, MacDonald CJ, Ghosn J, Peiffer-Smadja N. Comparing COVID-19 vaccines for their characteristics, efficacy and effectiveness against SARS-CoV-2 and variants of concern: a narrative review. Clin Microbiol Infect. 2022;28(2):202-221. doi:10.1016/j.cmi.2021.10.005
18. HALMED. Agencija za lijekove i medicinske proizvode. Dostupno na: <https://www.halmed.hr/>
19. NHS - National Health Service. Coronavirus (COVID-19) vaccine. Dostupno na: <https://www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/coronavirus-vaccination/coronavirus-vaccine/>
20. Nivette A, Ribeaud D, Murray A, i sur.. Non-compliance with COVID-19-related public health measures among young adults in Switzerland: Insights from a longitudinal cohort study. Soc Sci Med. 2021;268:113370. doi:10.1016/j.socscimed.2020.113370
21. Wang H, Zhou X, Jiang T, Wang X, Lu J, Li J. Factors influencing COVID-19 vaccination intention among overseas and domestic Chinese university students: a cross-sectional survey. Hum Vaccin Immunother. 2021;17(12):4829-4837. doi:10.1080/21645515.2021.1989914
22. Wang J, Jing R, Lai X, et al. Acceptance of COVID-19 Vaccination during the COVID-19 Pandemic in China. Vaccines (Basel). 2020;8(3):482. Objavljeno: 27. kol. 2020. doi:10.3390/vaccines8030482

23. Yu Y, Lau JTF, Lau MMC, Wong MCS, Chan PKS. Understanding the Prevalence and Associated Factors of Behavioral Intention of COVID-19 Vaccination Under Specific Scenarios Combining Effectiveness, Safety, and Cost in the Hong Kong Chinese General Population [published online ahead of print, 2021 Jan 18]. *Int J Health Policy Manag.* 2021;10.34172/ijhpm.2021.02. doi:10.34172/ijhpm.2021.02